

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

Ishaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vrača

JUVENTRO

Italija in Anglija

V sredo je angleški ministrski pred-
sednik Chamberlain stavil spodnji
zbornici predlog o odobritvi namere
angleške vlade, da uveljavi angleško-
italijanski sporazum, podpisan dne 16.
aprila t. l. v Rimu. Spodnja zbornica
je to namero angleške vlade odobrila
v četrtak s 345 glasovi proti 138 glasovom,
a ob precejšnji abstinenci kon-
servativnih poslancev. Pakt je bil ra-
tificiran že prej, z novim glasovanjem
pa ni bil avtomatično uveljavljen, tem-
več je bila vlada samo pooblaščen, da
ga v sporazumu z italijansko vlado
čimprej uveljavi. Zdi se, da se bo to
zgodilo sredi tega meseca.

Po prvotnih napovedih je namera-
val Chamberlain zaprositi spodnjo
zbornico za odobritev uveljavljanja an-
gleško-italijanskega sporazuma šele na
prvi seji novega zasedanja parlamen-
ta, ki se začne dne 8. t. m. Ako se je
sedaj za to odločil že prej in jestem
prav za prav presenetli opozicijo, je
očividno želel preprečiti predolge raz-
prave o sporazumu, katerega uveljav-
ljanje smatra za korak k svoji diplo-
matski akciji za splošno evropsko po-
mirjenje. Razen tega je priznal v svo-
jih izjavah, da je o uveljavljanju ve-
likonočnega sporazuma z Italijo govoril
z Mussolinijem že v Monakovem in
da je sedaj — nastopil čas, ko je treba
voljo za sporazum, ki je v Monakovem
preprečila vojno, pokazati tudi na dru-
gih področjih in v odnošjih med vse-
mi štirimi velesilami. Angleško-itali-
janski sporazum naj skupno z angle-
ško-nemško monakovsko izjavo z dne
30. septembra zgradi mostove za spo-
razum med obema demokratičnima ve-
lesilama na eni ter obema totalitarni-
ma državama na drugi strani. Tako
stopa v Angliji spet v ospredje že zna-
na Chamberlainova težnja po postopni
mirni ureditvi vseh perečih evropskih
vprašanj, težnja, katere uresničenje je
preračunano na daljšo dobo, katere
končni namen pa naj bi bila ustavitve
sedanje strahotne tekme v orožjevanju.

Ta težnja je odločevala že pri pod-
pisu angleško-italijanskega sporazuma.
Že tedaj je prevladovala domneva, da
sporazum ni sam sebi namen, temveč
da predstavlja samo začetek nove ak-
cije za splošno pomirjenje. Mnenja o
končnih ciljih te velikopotezne diplo-
matske akcije pa so bila splošno zelo
deljena. Dočim se je od nekdaj
spet postavila v ospredje zamisel ožje-
ga sporazuma treh zapadnih velesil —
Italije, Francije in Anglije — kot ob-
nove nekakšne streške fronte, so od
drugod prihajali glasovi o obnovi tak-
ko zvanega četvornega pakta. Po tret-
jih verzijah pa naj bi se z istočasno
konsolidacijo osi Rim-Berlin kot ene
izmed osnov evropske politike, ki ostan-
e tudi po angleško-italijanskem spo-
razumu, ter konsolidacijo angleško-
francoske zveze kot druge osnove ev-
ropske politike obe osi vzporedno po-
vezali v skupnem sodelovanju za ohran-
itve splošnega miru v Evropi. Po Mo-
nakovem se je izkazala kot realna
predvsem poslednja težnja, ki upošte-
va že obstoječe sodelovanje Rima in
Berlina na eni ter Londona in Pariza
na drugi strani, ki pa skuša zgraditi
mostove med obema blokoma velesil z
novimi pogajanjmi in sporazumi, kakor
je to poudaril tudi Chamberlain v svo-
jih najnovejših izjavah v spodnji zbor-
nici.

V tem okviru ima po Chamberlaino-
vem mnenju uveljavljanje angleško-
italijanskega velikonočnega sporazuma
poseben pomen v akciji za izboljšanje
odnošajev med velesilami, ki s pot-
piska iz spornega področja med štirimi
velesilami špansko vprašanje in odpira
nove perspektive tudi za sporazum
med Francijo in Italijo, ne da bi se
zaradi tega skrhalo italijansko-nem-
ško sodelovanje, ki je po Monakovem
in zlasti sedaj po Dunaju še poudarje-
no. Prav to pa odpira nove možnosti
tudi za sporazum obeh zapadnih velesil
z Nemčijo in s tem za izboljšanje
odnošajev med vsemi štirimi velesilami.

Letošnji velikonočni sporazum med
Anglijo in Italijo je obsežnejši in glob-
lje zamišljen od lanskega novoletnega
džentlemenskega dogovora in ima za-
to že sam po sebi širši pomen, ki pre-
sega ožji okvir angleško-italijanskih
odnošajev. Dočim se je džentlemenski
sporazum z dne 2. januarja 1937 na-
našal samo na Sredozemlje in se po-
edinih spornih vprašanj med obema
državama sploh ni dotikal, presega
novi sporazum to ožje področje in za-
jema ves prostor od Kanarskega otočja
do Bab-el-Mandeba, od Palestine
do Kenije, torej od Atlantika do Pacifi-
ka in od Male Azije do Vzhodne
Afrike, ker se načelno dotika vseh
vprašanj, ki so nastala med Londono
in Rimom zaradi abesinske in
španske zadeve.

Sporazum ima tri glavne sestavne
dele: protokol z osmimi dodatki, do-

NEMČIJA ODLOČNO ZAVRAČA MOREBITNE NOVE POLJSKE IN MADŽARSKA ZAHTEVE

Uradna berlinska izjava — Nove meje češkoslovaške so definitivne — Uveljavljenje jamstva štirih velesil — Proglas praške vlade — Desavuirana propaganda

Berlin, 4. novembra. AA. Nemški poro-
čevalski urad (DNB) objavlja naslednjo
ugotovitev:

»V tukajšnjih političnih krogih ni ostalo
neopaženo, da so nekateri tuji listi razu-
meli dunajsko razsodbo na način, kakor da
ta razsodba predstavlja samo novo etapo
pri reševanju češkoslovaškega vprašanja.
Temu nasprotno tukaj poudarjajo, da ar-
bitražna razsodba ni bila izdana z nameni-
som, da bi se ustvarjale kake začasne re-
šitve, temveč da bi prišlo do končne re-
šitve.

Oba razsodnika, tako Nemčija kakor
Italija, sta že vnaprej objavili, da moreta
prevzeti vlogo razsodnika samo v tem pri-
meru, če obe stranki že vnaprej objubita,
da bosta sprejeli arbitražno razsodbo kot
končno veljavno razsodbo. To objubo sta
dali tako Madžarska kakor Češkoslovaška
in zato ni razloga, da bi se tej ali oni strani
očitalo, da svoje objube noče držati. Za-
radi tega je treba reči, da ni na mestu, če
se na razne načine izraža sumnja v ne-
spremenljivost arbitražne razsodbe, pa
pa se odločno naglašajo, da se je Nemčija za-
čela baviti s češkoslovaškim vprašanjem
zato, da bi urenila stalne odnose v Srednji
Evropi. Ti novoustvarjeni stalni odnosi se
bodo ustali, čim bodo urejena vsa pro-
metno tehnična in gospodarska vprašanja
v zvezi z novimi mejami, kar bosta brez
dvoma oba partnerja izvršila na lojalni
način. S tem bo izpolnjena tudi naloga, ki
sta si jo določili Nemčija in Italija, namre-
č, da bo rešitev češkoslovaškega vpra-
šanja koristila evropskemu miru.

Praga, 4. novembra. AA. Češkoslovaški
radio je objavil sredi dne dunajske ar-
bitraže sledeče sporočilo:

»Po rešitvi obeh in vprašanj s Poljsko
in po dunajski razsodbi nam sedaj ostaja
ozemlje, ki zanj garantirajo štiri evropske
velesile. Čeprav je bilo na Dunaju skle-
njeno, da moramo odstopiti naša ozemlja,
vendar moramo priznati, da se je rešilo
vse, kar se je sploh rešiti dalo. Do popo-
lnega razsuda ni prišlo zato, ker je češki,
slovaški in ukrajinški živeli pokazal trdno
voljo, da živijo pod skupnim krovom, in do-
kazal, da zna možno sprejeti udarec usode.
S tem da so ves svet utrdili v prepričanju,
zlasti pa Nemčijo in Italijo, da je prona-
ganda o neki boljševizaciji češkega in slo-
vaškega življa enostavno nesramna laž.
Pot, po kateri smo korakali doslej, so
nam sedaj zaprte. Pri vsem tem nam ostane
edina pot, in to je pot dela.»

Seja čl. vlade

Praga, 4. nov. h. Ministrski predsednik
general Surový je za danes popoldne skli-
cal sejo ministrskega sveta, ki sta ji pri-
sostvovala tudi predsednika slovaške in
podkarpatske avtonomne vlade. Na seji je
podal zunanji minister Chvalkovsky ob-
širno poročilo o dunajski arbitraži in du-
najski razsodbi. Njegovo poročilo sta iz-

popolnila še predsednika slovaške in pod-
karpatske vlade dr. Tiso in Vološin. Mi-
nistrski svet je razen tega razpravljao o
raznih administrativnih ukrepih v pogledu
notranje ureditve države po končno veljav-
ni določitvi državnih meja. Razpravljaj je
zlasti o nujni zgraditvi potrebnih železni-
ških zvez in avtomobilskih cest.

Tudi Rumunija prevzame jamstvo za nove meje

Bukarešta, 4. nov. br. Rumunski listi
podčrtavajo važnost dunajske razsodbe za
ureditev položaja v Podunavju. Dunajska
razsodba je šla sicer preko monakovske-
ga okvira in etnografskega načela, ker bi se
sicer Uzhorod in Mukachevo v nobenem
primeru ne mogla prisojiti Madžarski, to-
da Rumunija z zadovoljstvom sprejema
odločitev, ki je ohranila neposredno zvezo
s Češkoslovaško in se je prepričala skupa
na meja Poljske in Madžarske, ki bi po-
menila izvestno izolacijo Rumunije na-
pram severu. Rumunski listi odločno za-
vrtačajo mnenje, da bi predstavljala dunaj-
ska razsodba le provizorično ureditev in
soglasno podčrtavajo, da prevzame v smi-
slu monakovskega sporazuma tudi Rumu-
nija jamstvo za sedanje češkoslovaške me-
je ter se bo vsaki spremembi teh meja
odločno uprla.

Razočarani Slovaki

Bratislava, 4. novembra. h. Slovaški li-
sti tudi danes razburjeno komentirajo du-
najsko razsodbo. Glasilo dr. Tisa »Slo-
vake« piše, da so postopali s Slovaško em-
ko kruto, kakor poprej s Češko in Morav-
sko. Za Slovake predstavlja dunajska
razsodba največje razočaranje. Kar se ti-
če Bratislave, je njeno usodo že davno
poprej določil Hitler, Nytra pa so rešili
še v zadnjem trenutku. V zemljevidih,
ki sta se jih posluževala Ribbentrop in
grof Ciano, je bila Nytra že začrtana kot
madžarska posest. Z dunajskega razsodbo je
prektrba Slovaške z žitom resno ogrožena.
Promet zveze Slovaške in Karpatske Ukra-
jine so postale naravnost nemogoče. Prišlo
je do nepreglednega kaosa, če Nemčija in
Italija sedaj ne bosta prisili Madžarske,
da sklene primerne pogodbe.

Osusky pri Bonnetu

Pariz, 4. novembra. h. Zunanji minis-
ter Bonnet je sprejel k daljšemu razgovo-
ru češkoslovaškega poslanika dr. Osuskyja,
ki mu je poročal o arbitražni ureditvi če-
škoslovaško-madžarskega spora. V krogih
francoskega zunanjega ministrstva izra-
žajo mnenje, da je sedaj s tem spor z Ma-
džarsko definitivno urejen. Kolikor se je
moglo izvedeti, sta Bonnet in Osusky raz-
pravljala o podrobnostih novih odnošajev
med ČSR in Francijo.

Madžarska po svoji zmagi

Proglas regenta Horthyja vojski — Pred sklicanjem parlamenta — Obsežna pooblastila za vlado

Budimpešta, 4. nov. v. Regent Horthy
je izdal danes posebno povelje madžarski
vojski, v katerem naglašajo, da bo prihod-
nje dni po 20letnem čakanju zopet pre-
korakovala severno državno mejo, ki jo je
Madžarska vedno smatrala za časno.
Madžarski se je naposled posrečilo pretr-
gati trianonske verige in z navdušenjem
bo milijon osvobojenih Madžarov sprejel
madžarsko vojsko. Madžarska vojska naj
se vedno zaveda svoje slavne preteklosti
in naj z dostojanstvom prevzame to ded-
ščino svojih prednikov in naj s spoštova-
njem stopi na zemljo, ki je bila toliko-

krat posvečena z madžarsko krvjo. Ma-
džarska vojska naj ponese osvobojenim
bratom, pa tudi med njimi naseljenim
Slovakom in Nemcem, pozdrave vsega
madžarskega naroda. Nikdar več Madžar-
ska ne bo zapustila tega ozemlja, ki ga
je sedaj zopet pridobila po zaslugi večne
pravičnosti.

Budimpešta, 4. nov. e. Po informacijah
iz dobro obveščenih krogov pričakujejo,
da bo prihodnji teden sklican madžarski
parlament. Na svečani seji obeh zbornic
bo proglašena priključitev vseh krajev, ki
so bili prisojeni Madžarski. Računajo, da

polnilne sporazume v obliki izmenja-
ve pisem oz. izjav obeh vlad ter konč-
no še »sporazum o dobrem sosedstvu«,
h kateremu je pritegnjen tudi Egipt.
Kakor ugotavlja protokol, stopa spo-
razum in veljavo šele po izpolnitvi ne-
katerih pogojev. Glavni tak pogoj z
angleške strani je umik italijanskih
prostovoljcev iz Španije, z italijanske
strani pa angleški koraki za splošno
priznanje italijanskega imperija in
abesinske aneksije. Oba ta dva pogoja
sta sedaj v glavnem izpolnjena, četudi
Anglija formalno še ni priznala ita-
lijanskega imperija in Italija še ni
umaknila vseh prostovoljcev iz Špani-
je; storjeni pa so že prvi koraki v obeh
smereh.

Dodatkov k sporazumu je osem. Prvi
ponavlja obvezo džentlemenskega
sporazuma o ohranitvi statusa quo v
Sredozemlju. Drugi določa medseboj-
no obveščanje obeh vlad o vojaških
ukrepih na vsem ozemlju od Sredozemlja
preko Rdečega morja do Aden-
skega zaliva ter na afriški celini. Tretji
se nanaša na ozemlje bližnjega vzhoda,
kjer se obe državi zavezujeta spo-
štovati status quo glede Arabije in Je-
mena ter nekaterih drugih ozemelj,
Italija pa priznava Angliji protektorat
nad Adenom. V četrtem dodatku
se obe državi drugo napram drugi od-
povedujeta neprijateljski propagandi.
Peti dodatek ponavlja italijanska za-

gotovila Angliji glede jezera Tana v
Abesiniji, šesti pa svoječasnoma ita-
lijanska zagotovila Društvo narodov,
da Italija ne bo rekrutirala svojega voja-
štva iz vrst abesinskih domačinov.
Sedmi aneks se nanaša na svobodo ve-
roizpovedovanja britanskih državljanov
v Abesiniji, v osmem pa se obe
državi z Egiptom vred zavezujeta spo-
štovati načelo svobodne plovbe v Su-
eškem kanalu v mirnem in vojnem
času.

Dodatkom slede še dopolnilni spo-
razumi v obliki posebnih izjav obeh
vlad. Italija na primer nannanja spo-
stopno zmanjševanje svoje vojaške po-
sadke v Libiji in objublja pristop k
londonskemu pomorskemu sporazumu iz
leta 1936; nadalje sprejema angleški
načrt za umik tujih prostovoljcev iz
Španije ter se odpoveduje vsem teri-
torialnim in političnim nameram v
Španiji in njeni afriški posesti ter tu-
di vsem gospodarskim privilegijem v
tej zemlji. Morda vidi Chamberlain
prav v tej točki največji pomen nove-
ga sporazuma za splošno evropsko po-
mirjenje, saj je tudi v svojem najno-
vejšem utemeljevanju potrebe njego-
vega uveljavljanja opozoril predvsem
na pomen, ki ga ima v sporazumu do-
govor o Španiji. Zato utegnejo biti
bližnji dnevi za razplet španske zade-
ve in s tem tudi za odnošaje med ve-
lesilami odločilnega značaja.

bo predsednik vlade Imre dy ob tej priliki
zahteval izglasovanje posebnih pooblastil,
ki mu bodo omogočila, da bo brez parla-
menta izvršil potrebne reforme, zlasti one,
ki so v zvezi s priključitvijo novega ozem-
lja. Na ta način bi bilo rešeno tudi vpra-
šanje vstopa narodnih predstavnikov pri-
ključenege ozemlja v madžarski parla-
ment. Po mnenju političnih krogov bo v
madžarski parlament prišlo vseh 10 po-
slancev, ki so zastopali Madžare v pra-
škem parlamentu. Vodja slovaških Ma-
džarov dr. Jaros bo najbrž imenovan za
ministra.

Vprašanje pooblastil, ki jih zahteva vlada,
še ni popolnoma razčiščeno. Na snoč-
nji seji ministrskega sveta še ni bilo skle-
neno nič konkretnega. Za ureditev raz-
nih vprašanj, ki so v zvezi s priključitvijo
novih pokrajin, so določene štiri stro-
kovne komisije, in sicer za razmejitev, za
opcije in državljanstvo, za manjšinska
vprašanja in za gospodarska vprašanja.

Okupacija prihodnji teden

Budimpešta, 4. novembra. AA. MTT: Po
sporazumu, ki je bil dosežen med madžar-
skimi in češkoslovaškimi vojaškimi stro-

kovnjaki bodo madžarske čete dne 9. t.
m. zasedle največji del ozemlja, ki je pri-
sojeno Madžarski, dne 10. t. m. pa bodo
vkorakale v ostale kraje, med katerimi
se nahajajo tudi mesta Mukachevo, Užo-
rod in Košice.

Kanyeva zahvala Cianu

Dunaj, 4. nov. AA. (Stefani). Preden se
je vrnil na Madžarsko je Kanya poslal gro-
fu Cianu naslednjo brzojavko:

»Ko se vracam na Madžarsko, hitim, da
vam ponovim svojo hvalečnost za hitrost,
s katero ste z nemško vlado uredili vpra-
šanje madžarskega ozemlja. Prepričan
sem, da bodo sklepi koristili popuščanju
napetosti in pomirjenju v tem delu Evro-
pe. Sklepi dunajskega razsodišča dokazu-
jejo, da je os Rim-Berlin še enkrat doka-
zala, da je ona temelj miru in svetu.

Hitlerjev trg v Pešti

Budimpešta, 4. nov. AA. (DNB). Pred-
sednik vlade Imre dy je snoči objavil, da
se bo velik trg Budimpešti v bližini Mus-
solinijevega trga poslej imenoval trg Adol-
fa Hitlerja.

Poljaki so dobili tudi od Slovaške nekaj sveta

Pri dokončnem mejnem sporazumu med ČSR in Poljsko so si Poljaki vzeli še dva manjša slovaška predela

Praga, 4. novembra. d. Med poljsko in
češkoslovaško vlado dne 30. septembra in
1. oktobra izmenjane note so pustile še
razna vprašanja neurejena. Ta vprašanja
so bila prepuščena nadaljnjemu dogovoru
med obema državama. Pogajanja, ki sta
jih o tej stvari vodila češkoslovaški zuna-
nji minister dr. Chvalkovsky in poljski
poslanik v Pragi dr. Papez, so bila dne 1.
novembra zaključena z izmenjavo novih
not, s čimer je definitivno urejeno vpra-
šanje mejne črte med Poljsko in ČSR.
Mesana razmejitvena komisija, obstoječa
iz strokovnjakov, bo določila mejno črto
v podrobnosti. Delo komisije bo končano
v Zbilji 15. t. m., dne 30. t. m. pa na Slo-
vaškem, nakar bodo določene meje takoj
zasedene.

Z izmenjavo omenjenih novih not med
češkoslovaško in poljsko vlado so bila za-
ključena mesec dni trajajoča pogajanja o
teritorialnih zahtevah poljske republike.
Poljske zahteve so se nanašale v prvi
vrsti na ozemlje čel tjehinske Slezije, ka-
tero so poljske čete v bistvu že zasedle.
Z novo izmenjavo not je mejna črta v tem
ozemlju sedaj definitivno urejena. Kar se
tiče Sleske Ostrave in Kruševa, sta ta dva
kraja ostala na češkoslovaškem ozemlju.
Poljska vlada je v drugi vrsti prišla z
zahtevo po izpremembi severne meje Slo-
vaške. Tudi o teh poljskih zahtevah je
sedaj padla odločitev Slovaška bo poleg
neznatnih mejnih korektur odstopila Polj-
ski dve večji obsejni ozemlji. Prvo leži
severno od železniškega križišča Čadca,
ki ostane pod ČSR. Horizontalno os tega
odstopljenega ozemlja tvori železniška
praga iz Skalite na Slovaškem v Zwardon

na Poljskem. Poljska je uresničila s to
ureditvijo železniško zvezo iz tješinske
Slezije v Zwardon po poljskem ozemlju.
Drugi slovaški mejni odsek, ki je od-
stopljen Poljski, tvori zapadni del Javo-
rine. V bistvu gre tu za bivšo graščino
Hohenlohe in severni del Visokih Tater.
Nova mejna črta poteka od Rysov v loku
proti vzhodu in severu k Javorini, pri
čemer ostaneta lomniška mejna črta, ka-
kor tudi po folklori znamenita občina Zdar
na ozemlju Slovaške.

S temi teritorialnimi ureditvami je
vprašanje novih mej med Poljsko in Če-
škoslovaško definitivno urejeno. Poljska
priznava, da nima nobenih nadaljnjih
teritorialnih zahtev napram ČSR. Vendar
to še ne znači odpovedi zahtevi po skupni
meji z Madžarsko, ker bi se ta zahteva
lahko uresničila s tem, da pripade za nje-
no izvedbo potrebni del Karpatske Ukra-
jine Madžarski, dočim bi poljska meja
ostala nespremenjena.

Poljski Ukrajinci zahtevajo avtonomijo

Krakov, 4. nov. h. V Lvovu, Pšemslu in
drugih poljskih mestih so bile snoči in da-
nes zelo burne demonstracije Ukrajincev,
ki zahtevajo ustanovitve samostojne ukra-
jinske države v okviru sedanje Poljske.
V Lvovu in Pšemslu je prišlo do krvavih
spopadov s poljskimi nacionalisti in je
bilo na obeh straneh mnogo ranjenih. Obla-
sti so začele zapirati voditelje ukrajin-
skih nacionalistov, proti demonstrantom
pa nastopa policija z vso strogostjo.

Češkoslovaške izgube na ljudeh in zemlji

Površina države in število prebivalstva sta se zmanj- šali približno za eno tretjino — Zvezna republika bo štetla odslej 10 milijonov prebivalcev

Praga, 4. nov. AA. (Havas). »Česke
Slovce« objavlja sledeče podatke: ČSR je
Nemčiji odstopila 28.200 km² in 3.600.000
prebivalcev, Madžarski pa je odstopila
12.000 km² s približno milijonom prebiva-
lcev. Češkoslovaško ozemlje se je zmanj-
šalo od 140.000 km² na približno 100.000
km². Poprej je imela ČSR 15.300.000 pre-
bivalcev, sedaj pa jih ima okrog 10.150.000.
Od tega je Čehov 6.150.000, Slovakov
2.250.000, Rusinov 550.000, Nemcev 470.000
a Madžarov okrog 200.000.

Praga, 4. nov. h. Evakuacija ozemlja, ki
je bilo prisojeno Madžarski, se je danes že
pričela v vsem obsegu. Državne oblasti so
se že prej pripravile na selitev, prav tako
pa tudi številna zasebna podjetja z vso
naglico demontirajo svoje obrate in se sele
v notranjost države. Radijska postaja v
Košicah se je že preselila v Prešov, kjer
so izvedene že vse potrebne instalacije.
Prav tako se je preselila velika državna
meteorološka postaja iz Dale pri Novih
Zamkih v notranjost države. Odločitev du-
najske arbitraže so sprejeli v Košicah z
velikim strahom. Madžari sami se boje,
da bo to sedaj cvetoče mesto gospodarsko
v bodoče propadlo. Vse ceste, ki vodijo v
notranjost dežele, so prenapolnjene z be-
gunci. Madžarski prisojeno ozemlje zapu-
ščajo ne samo Čehi in Slovaki, marveč
tudi številni Madžari. Med drugimi držav-
nimi ustanovami se preseli iz Košic tudi
slovaški muzej, ki ima zelo dragocene
zbirke.

Praga, 4. nov. h. Ker je bila dosedanja
prestonica Karpatske Ukrajine Uzhorod
prisojena Madžarski, je podkarpatska vlada
določila za novo prestolnico dosedanje
sresko mesto Huste. To je eno najmoder-

nejših, po osvoboditvi zgrajenih mest, ki
ima tudi dobre komunikacije zveze z
vsemi deli dežele. V poslopuj okrožnega
sodišča sta nastanjeni policijska direkcija
in poveljstvo orožništva. Tu bo tudi za-
časni sedež avtonomne karpatske vlade,
dočim bodo ostali državni in deželni uradi
nastanjeni v okoliških krajih.

Odpovedi inozemskim nameščencem in delavcem

Praga, 4. nov. h. Poljski listi so zelo
razburjeni zaradi tega, ker je češkoslova-
ška vlada ukinila številna dovoljenja za
zaposelitev tujih državljanov. Zadržne dni je
bilo odpovedano velikemu številu poljskih
delavcev in nameščencev v raznih češko-
slovaških podjetjih. S češkoslovaške stra-
ni naglašajo, da ti ukrepi n'so bili izdani
samo glede poljskih, temveč tudi glede
nemških in madžarskih državljanov, ker
mora češkoslovaška vlada sedaj skrbeti
predvsem za to, da pridejo češkoslovaški
državljeni do kruha in zaslužka.

Brodi je začel z gladovno stavko

Praga, 4. novembra. AA. Havas: Bivši
predsednik podkarpatske vlade dr. Andrej
Brodi, ki je bil aretiran 27. oktobra pod
obtožbo, da je s svojim delom ogrožal var-
nost države, je poslal prošnjo, naj mu sodi
sodišče v Uzhorodu. Ker je bila njegova
prošnja odklonjena, je Brodi začel z gla-
dovno stavko.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Hudi boji ob Ebru

Francova ofenziva še ni prinesla odločilnega uspeha 650 granat na Madrid

London, 4. nov. br. Borbe na fronti ob Ebru trajajo že od nedelje. Po nacionalističnih informacijah je Francovim kolonam uspelo prodreti do postojank vzdolž reke. Po drugih zanesljivih informacijah so nacionalisti davi sicer res dosegli nekaj uspehov, ki pa še ne pomenijo, da se bodo morali republikanci umakniti s postojank na levem bregu Ebra.

Najhuje so bile davi borbe na hribovju Caballe, ki še vedno ni povsem v nacionalistični posesti. Posamezne postojanke na tem pogorju so danes ponovno menjale gospodarja. Koto 670, ki so jo nacionalisti zavzeli že včeraj, so si republikanci danes po hudem spopadu na nož priborili nazaj. Več uspehov so nacionalisti dosegli južno od tega pogorja, kjer so zavzeli nekaj kvadratnih kilometrov ozemlja z vasjo Pinel. Tu so ujeli tudi sto republikancev.

Tudi danes je bilo več hudih letalskih spopadov. Sestreljenih je bilo 6 Francovih in 8 republikanskih letal. Francova letala so davi dvakrat napadla Valencijo in Cajtante. V Valenciji je pet bombnikov za-

sulo z bombami del pristanišča. Bomba je zadelala tudi angleški pamik »Stanhope«, kateremu je bilo lažje ranjenih več mornarjev. Več žrtev je zahteval napad v Cajtantu, kjer je bilo ubitih 13, ranjenih pa 15 ljudi.

Snoči je topništvo znova bombardiralo Madrid. V posameznih odsekih je eksplodiralo 650 granat. Več ljudi je bilo ubitih in ranjenih. Med žrtvami je tudi Andres Gumet, delegat borbene antifašistične organizacije Granata, ki ga je ubila, je zahtevala še šest nadaljnjih človeških žrtev. 32 ljudi je bilo ranjenih.

Nova priznanja Francove vlade

Pariz, 4. nov. o. »Jour« poroča, da so Finska, Norveška in Danska priznale Francovo vlado. Sklenile so z vlado v Burgosu sporazum, po katerem bodo imenovani njihovi konzuli v glavnih nacionalističnih španskih mestih. Obenem so sklenile dovoliti svojim trgovskim ladjam pristajanje v nacionalističnih španskih lukah.

Belgija ne da kolonij

Izjave ministrskega predsednika Spaaka v parlamentu

Bruselj, 4. nov. AA. (DNB). Nasprotniki vladne politike nepravilnosti so zdaj čas raznašali govore, da je ob koncu septembra nemški odpravnik poslov pri belgijski vladi zahteval, da naj takoj odredi važne vojaške ukrepe na svoji južni meji.

Predsednik vlade in zunanji minister Spaak je včeraj v parlamentu zanikal te govore. Poudaril je, da so te vesti izmišljene, pokazalo pa se je tudi, da se je belgijska politika nevtiralnosti dobro obnesla.

Ob koncu je Spaak odločno zavrnil trditve, da je belgijski Kongo v nevarnosti. Poudaril je, da take vesti čisto neupravičeno vznemirjajo občinstvo. Prečital je tudi

besedilo izjave, ki jo je nemška vlada podala lani decembra belgijskemu poslaniku v Berlinu, s katero je zavrnila vse vesti, ki so se širile po Halifaxovem obisku v Berchu tesnadno, češ, da so takrat govornik tako urediti kolonialno vprašanje v škodo Belgije. Vlada tudi ni izgubila z vidika obrambe belgijskih kolonij in je v ta namen doletela 50 milijonov frankov, ki bodo uporabljeni za obrambna dela. Spaak je končno izjavil: »Kongo je naš in ostane naš, ker imamo svo pravico, da se na to sklicujemo.« Govor min. predsednika je bil sprejet z živahnimi ovacijami.

Prestolni govor angleškega kralja

Prihodnje redno zasedanje angleškega parlamenta bo otvorjeno 8. novembra

London, 4. nov. a. Havas: V prestolnem govoru, ki je bil prečitan ob zaključku zasedanja parlamenta, je kralj Jurij VI. v uvodu poudaril, da se odnosi med Veliko Britanijo in tujimi velesilami še vnaprej poglobljajo v prijateljskem duhu. O svojem obisku v Parizu je izjavil: »Nas je globoko ganila pristranost in nepriljudnost sprejema, ki nam ga je priredila francoska vlada skupaj s francoskim narodom. Nič ne bi moglo bolj jasno dokazati trdnost vezi, ki spajata obe državi.«

Nato se je kralj Jurij na kratko bavil z nedavno mednarodno krizo in poudaril, da je dal Mussolini dragoceno podporo načrtom Chamberlaina za sklicanje konference štirih velesil. »Rešitev, ki se je dosegla, sta sprejela češkoslovaška vlada in narod z dostojanstvom, ki je izzvalo pri štirih ministrskih predsednikih splošno občudovanje. Miru je močno koristila tudi akcija predsednika Zedinjenih držav, ki je prišla ravno o pravem času. Želja narodov, da ne bi zabredli v vojno, v kateri bi se borili drug proti drugemu, je vidna in trdna povsod, pa smo zato vsi trdno verjeti in globoko hvaležni, da se ta nevarnost odstrani. Molim za to, da bi se z odstranitvijo te nevarnosti začela nova doba v Evropi.«

uveljavljanje sporazuma z Italijo, proti pa jih je glasovalo 6

Obrambna razprava v spodnji zbornici

London, 4. novembra b. Chamberlain se včeraj zaradi indispozicije ni mogel udeležiti razprav v spodnji zbornici, ki so se sukale okoli laburističnega predloga o nezapuščeni vladi zaradi pomanjkljivosti v oboroževanju, zlasti v pogledu protiletalske obrambe in zaščite civilnega prebivalstva.

Laburistični predlog je utemeljeval v daljšem govoru poslanec Morrison, ki je očital vladi nesposobnost in nepravilnost v izvajanju oboroževalnega programa, navajajoč pri tem zelo porazne številke. Tako je dejal med drugim, da so ob vrhuncu septembrske krize zmanjkale vse protiletalske maske, da ni bilo nikjer aparatov za gašenje požarov in da niso merodajni čimnejši pravočasno poskrbeli za zaklonišča civilnega prebivalstva pred zračnimi napadi. Ako bi izbruhnila vojna, bi civilno prebivalstvo pomrlo v prvih dneh.

V imenu vlade je poslancu Morrisonu odgovarjal notranji minister sir Samuel Hoare, ki je prevzel nase vso odgovornost za vse, kar se je zgodilo. Izpodbijajoč Morrisonove navedbe, je dejal med drugim, da je bilo zbranih za razdelitev med civilno prebivalstvo okoli 40 milijonov plinskih mask in da so tudi sicer bili podvezti vsi potrebni koraki za vsak primer.

Po govornih raznih laburističnih poslancev, ki so zagovarjali Morrisonov predlog, je prošil za besedo vojni minister Hore Belisha, ki je izjavil med drugim, da bo odsej posvečena vlada enako skrb protiletalski obrambi kakor razvoju svoje mornarice. S podatki je zavrnil Morrisonove navedbe o nezadostni nevarnosti s protiletalskimi tonovi. Priznava sicer, da je bilo mogoče usotviti nekatera pomanjkljivosti, da pa se ne protiletalska obramba vedno bolj razvija in da postopoma narasča število za to določenih varnostnih naprav.

Sledilo je glasovanje. Predlog o nezapuščeni vladi je odklonilo 256, zani pa je glasovalo samo 130 poslancev. Spremembeni predlog o zaupnici vladi je bil nato sprejet z istim razmerjem glasov.

Halifax o sporazumu z Italijo

London, 4. novembra. b. Včeraj je tudi lordska zbornica odobrila vladni predlog o uveljavljanju angleško-italijanskega sporazuma. V utemeljevanju vladnega predloga je zunanji minister lord Halifax med drugim zavrnil očitke opozicije, da bi bilo kako nasprotje med uveljavljanjem sporazuma in dejstvom, da vojna v Španiji še ni končana. Vsi videzi govore nasprotno za to, da je nevarnost mednarodnih zapletljajev zaradi španske vojne definitivno odstranjena. Napačna je tudi trditev, da pomeni uveljavljanje velikonočnega sporazuma pritisk na Italijo, da se odpove svoji španski politiki. Mussolini ni pustil nobene v dvomu, da se vojna v Španiji ne more drugače končati kakor s popolno zmago generala Francisa. Na drugi strani pa je Mussolini vedno lojalno podpiral delo londonskega odbora za nevmešavanje in nikakor ni njegova krivda, ako to delo ni bilo kronano z uspehom.

Halifax je zaključil z naslednjo izjavo: Mussolini se je v septembru skupno z nami pridružil zagovornikom miru in moramo priznati, da je predvsem njegov pristonek na Chamberlainov poziv rešil Evropo pred vojno, ki bi utegnila pomeniti konec njene civilizacije. Glede Abesinije pa bi bilo nesmiselno še nadalje zanikati nespremenljivo dejstvo, da ni namreč več sile, ki bi mogla obrniti na glavo italijansko zmago.

V imenu opozicije je lordu Halifaxu odgovorjal lord Snell, katerega kritiki se je pridružil tudi lord Crewe, dočim sta se za takojšnje uveljavljanje sporazuma izrekla lord Lloyd in lord Cavan.

Sledilo je glasovanje o vladnem predlogu, v katerem se je 53 lordov izreklo za

Angleško priznanje italijanskega imperija

London, 4. nov. o. »Times« pravijo, da bo lord Perth prihajajoči teden izročil italijanskemu vladarju svoja nova akreditivna pisma, s katerimi bo angleška vlada priznala italijanski kolonialni imperij. Dne 11. novembra bosta italijanski zunanji minister in poslanik Perth podpisala deklaracijo, s katero se bo uveljavila angleško-italijanski pakt. S to deklaracijo se bosta obe državi zavezali, da v bodoče ne bosta ukrenili nikčesar, kar bi moglo pomeniti kakršnokoli spremembo statusa quo na Sredozemskem morju, zlasti pa sedanega stanja odnosov med obema državama na tem področju. Verjetno je, da bosta Italija in Anglija v januarju sklenili poseben sporazum o medobnojemnem izmenjavanju vojaških informacij. Tečaj bosta skušala urediti tudi svoje medsebojne odnose na bližnjem vzhodu, ena najvažnejših posledic italijansko-angleškega pakta pa bo nedvomno posebna konvencija, po kateri se bo obvezno ukinila medsebojna sovražna propaganda.

13 žrtev letalske nesreče

London, 4. nov. AA. Potniško letalo, ki je odletelo z letališča v Jersey, se je ponesrečilo. 11 potnikov in oba pilota so mrtvi. Letalo je imelo štiri motorje, ter je vzdrževalo redni potniški in poštni promet med Jerseyem in Southamptonom. Na zemljo je treščilo 200 m daleč od jerseyškega letališča.

Beleške

Dr. Trumbić na smrtni postelji

Po sročnjih vesteh iz Zagreba se je stanje Dr. Trumbića tudi včeraj še nadalje poslabšalo. Vsa desna stran telesa mu je omtvela. Od časa do časa izgubi zavest. Čeprav je bolnikova telesna konstitucija zelo močna, izgubljajo zdravniki zadnje nade, da bi sedanjo težko bolezen prebolel.

Glasilo akademikov JRZ o fašizmu

»Slovenski jug«, glasilo akademske omladine JRZ, razpravlja o komunizmu in fašizmu. Pri tem prihaja do sledečih zaključkov:

»Fašizem in komunizem sta obojajala kapitalizem. Fašizmu je uspelo zamenjati kapitalizem z nečem boljšim. Prav tako mu je uspelo obdržati stik z ljudskimi množicami in si ohraniti njihove simpatije. Dvignil je v kratkem razdobju moč fašističnih držav in blagostanje fašističnih narodov. Zavrl je svobodni razvoj gospodarskega udejstvovanja, vendar pa je ostal na stališču zasebne lastnine, ki pa stoji pod državnim nadzorom. Znal je ustvariti harmonijo med stanovi in razredi. Fašizmu je fašizem samo sredstvo, cilj pa mu je blaginja naroda in države. Fašizem je otvoril v Evropi dobo nacionalnega prepoveda in dosegel do danes vse, kar si je postavil za cilj. V širšem smislu besede danes fašizem povsod zmaga in ustvarja nove fašistične in polfašistične države s tem da povsod podpira fašistično nastajanje države v njihovi borbi proti demokraciji.«

Radijski naročniki v Sloveniji

»Naša moč se pritožuje zaradi težav, s katerimi se mora boriti ljubljanska radijska postaja. Med drugim pravi: »Pri nas so ostali radiu nenaklonjeni ljudje, ki so drugače narodno zavedni, ali celo zaslužni. Redki so podeželski veljaki, ki so si ga omislili. Znano je, da pri nas pri 17.000 naročnikih ni niti 500 kmetijskih gospodarjev. Vse nedeljsko poslušanje, tudi tako imenovane nedeljske kmetijske ure poslušajo največ ljudje, ki žive od kmetijstva samo posredno. To so učitelji, obrtniki, gostilničarji, tu pa tam v župnišču, ali pa v družtvih.«

Ogromno delo češkoslovaške vlade

Organ češkoslovaških agrarcev »Venkov« je objavil te dni zelo zanimiv pregled glavnih točk dnevnega reda, katerim so bile posvečene napore seje češkoslovaške vlade v oktobru. Posnemamo iz pregleda samo naslove glavnih vprašanj, pred katerimi je bila postavljena ob velikih zunanjih in notranjih spremembah praška vlada:

Proučevanje razmejitvenih vprašanj v zvezi z odstopi državnega ozemlja, mejne korekture in nova ureditev gospodarskega življenja v obojnih krajih. — Odločitev o novi zunanji politiki usmeritvi. — Delo za gospodarsko obnovo in vzpostavitev gospodarskih odnosov s sosedi, ureditev prometnih vprašanj v zvezi z odstopi ozemlja. — Zaščita delovnega trga pred navalom beguncev. — Otvoritev delovnih taborišč. — Prepoved prodaje in nakupa nepremičnin. — Omejitev razpolaganja z denarjem. — Obnovitev poštnega in telefonskega prometa. — Priprave za velike investicije. — Proučevanje emigrantskega vprašanja. — Najetje tujega posojila. — Proučevanje nove ustave in priprave za izvolitev novega državnega predsednika. — Vprašanje redukcije uradništva. — Stednja in izdatki za konzularno in diplomatsko službo ter ukinitve mnogih diplomatskih zastopstev. — Nov poljedelski načrt. — Ureditev vprašanja primerne zaposlitve beguncev z zasebnega ozemlja itd.

Sudetska kolajna

Nemški listi poročajo, da je bila z odlokom kancelarja Hitlerja izdana posebna kolajna v spomin na osvoboditev sudetskih Nemcev. Kolajna bo podeljena vsem onim, ki so si za priključitev sudetskih pokrajin k Nemčiji pridobili kakše zasluge. Prvi bo z njo odlikovan Konrad Henlein.

Angleži povabljeni v Pariz

Pariz, 4. nov. br. Francoska vlada je uradno povabila angleškega min. predsednika Chamberlaina in zunanje ministra lorda Halifaxa, naj od 23. do 25. novembra obiščeta Pariz. Chamberlain in Halifax sta povabila sprejela v diplomatskih krogih domnevajo, da bo pri tej priliki prišlo do zelo važnih razprav o skupnem stališču Anglije in Francije glede predlogov Italije in Nemčije o bodoči ureditvi Evrope in medsebojnih odnosov med velesilami.

„Zid smrti“

Pariz, 4. nov. AA. »Matine« poroča iz Londona: Za žarki smrti so angleški in zid smrti, sedaj znani tako imenovani »zid smrti«, skozi katerega se ne bo mogla prebiti nobena armada na bojnem polju. Snoči je bil ministru za koordinacijo Tomasa Inskipu izročen izbršen popis tega »zida«, za katerega pravijo, da je senzacionalno. Podrobnosti držve v popolni tajnosti.

Udeležba Jugoslavije na olimpiadi na Finskem

Zagreb, 4. nov. o. Tu se je sestaj jugoslovenski olimpijski odbor, ki je glede na povabilo finskega prirediteljskega odbora za olimpiado v Helsinkih sklenil, da bo Jugoslavija na tej olimpiadi sodelovala.

Samostojni zakonskega para v bedi

Zagreb, 4. nov. o. V pretekli noči je bil v Zagrebu v tragičnih okoliščinah izvršen dvojni samomor. Življenje s'a si vzela bivši šef mestnega pogrebnega zavoda Matko Hanževački in njegova žena Zora. Pred tremi leti je bil Hanževački zaradi poverbe okrog pol milijona dinarjev obsojen na tri leta ječe. Ko je pred meseci prišel iz zaporov, ni mogel najti službe in je živel s'vojo ženo v veliki revščini. Zato sta sklenila izvršiti samomor in sta se v pretekli noči v svojem stanovanju obesila.

Nj. Vis. knez namestnik v Bukarešti

Bukarešta, 4. novembra. AA. Nocoj ob 18. uro je dospel z dvornim vlakom preko Zombolja v Bukarešto Nj. Vis. knez namestnik Pavle. V njegovem spremstvu sta priselila tudi minister dvora Milan Antić in adjutant Nj. Vel. kralja polkovnik Durbešić. Na dvorni postaji v Bukarešti so se pred prihodom dvornega vlaka zbrali predsednik rumunske vlade patriarh Miron, več ministrov in generalov, bukareški župan in mnogi drugi predstavniki. Nekoliko pred

18. uro je prispel na postajo Nj. Vel. kralj Karol in družbi prestolonaslednika Mihalea. Knez namestnik Pavle je izstopil iz vagona v uniformi rumunskega 3. obmejne bataljona, katerega častni poveljnik je. Najprej se je pristrano pozdravil s kraljem Karolom in prestolonaslednikom Mihalom, potem pa se je z vsemi prisotnimi člani vlade odjedal z rumunskim kraljem in prestolonaslednikom v novi dvor.

Svečanosti v Rimu

Mussolini bivšim bojevnikom ob 20 letnici konca svetovne vojne

Rim, 4. nov. AA. Davi se je v Rimu pričela proslava 20letnice zmage. Na ulicah so se že v ranih urah razvrstili ovisi bojevniki iz vseh krajev Italije z 3.000 zastavami in več sto godbami. Zbralo se je okrog 100.000 bivših bojevnikov, na katere je imel Mussolini naslednji nagovor: Proslavljamo dvajsetletnico zmage, ki so jo prinesle naše armade, bojna mornarica in letalstvo meseca oktobra l. 1918 in s tem zaključile svetovno vojno. Bilo je treba 20 let in 40 mesecev rumunske borbe da se je zmaga cesarstvu ki je bilo etnotni sovražnik Italije, in da ste postali naše zvestave do svetih in naravnih mej naše domovine. Ni bila zaman prelita kri 700.000 tovarišev, ki so padli v borbi kajti njihov nesmrtni duh bdi nad nami. Preživeli ste vojno in se s ponosom spominjate vsega, kar ste doživeli. Vi se niste borili proti narodom, temveč proti armadam močno organiziranih in vojaško dobro pripravljenih. Naši včerajšnji nasprotniki so že večkrat izrekli priznanje

italijanski hrabrosti. Po 20 letih se ta zmaga, zedinjena s fašizmom, časovno sklada z začetki resničnega miru in pravice za ves svet.

Na političnem nebu Evrope se modrina in vedrina čimdalje bolj širita. Odgovorni državniki delajo za ta cilj vendar pa bi bilo neprevidno z naše strani če bi se spuščali v preizpro optimizem. So ljudje, ki se zlasti čutijo prizadete z dejansko mirno ureditvijo Evrope in z ljudomilo politiko osi Rim-Berlin in ki sanjajo z odprtimi očmi o nemogočih stvareh. Zaradi tega, tovariši, je treba še vedno spati z glavjo naslonjeno na puško, kakor smo delali v strelskih jarkih. Ko se boš vrnil v svoje domove po tem veličastnem rimskem dnevu, povej svojim otrokom, da imajo neprecenljivo vrednost, da se razvijajo v cesarskem ozračju fašizma, kar je dokaz zmage, ki pomeni voljo, hrabrost in absolutno žrtvovanje za domovino.

Mussolinijev govor je množica sprejela z dolgotrajnimi ovacijami.

Daladierova pooblastila

Novi francoski finančni minister Reynaud bo zahteval podaljšanje pooblastil za več mesecev

Pariz, 4. nov. b. Poslednja rekonstrukcija kabineta, ki se je izvršila z izmenjavo resorov med Marchandeaujem in Reynaudom, kakor se zdi, ni poveljala pomirjevalno na notranjepolitični razvoj. Po vrtusu v parlamentarnih krogih prevladuje v strankah še vedno precejšnja negotovost in zmedenost. Marinova skupina je v posebni resoluciji zavzela nasproti vladi stališče nezaujanja. Resolucija zlasti kritizira neprestano zavlačevanje finančnih reform, za katere je vlada pred mesecem sama nujno zahtevala pooblastila. Ne da bi se jih do sedaj poslužila Marinova parlamentarna skupina zahteva nadalje od vlade formalno izjavo, da ne bo začela nikakih konkretnih pogajanj o odstopu francoskih mandatnih ozemelj.

aktualnim notranjepolitičnim vprašanjem. Kolikor je mogoče že sedaj presoditi po razpoloženju v njihovih vrstah, so nasprotniki in zagovorniki vlade med socialisti v ravnotežju in prevladuje zato mnenje, da bo odločilnega pomena za mnega jutrišnjih razprav stališče vodilnih socialističnih krogov, zlasti Bluma, ki bo nedvomno poskušal doseči enoten nastop stranke in sindikalnih organizacij.

Ker je zelo verjetno, da bo vlada dne 15. t. m. zahtevala podaljšanje svojih pooblastil, bo stališče socialistov, ki so se prvi prejšnjem izglasovanju pooblastil vzdržali glasovanja, odločilnega pomena. Novi finančni minister Reynaud bo baje zahteval podaljšanje pooblastil ne le za nekaj tednov, temveč za več mesecev. Za primer, da bi se socialisti izrekli proti podaljšanju pooblastil, bo zanimivo stališče, ki ga bodo zavzela desničarske stranke.

Volilno gibanje

Tretji volilni govor predsednika vlade

V nedeljo bo volilni šoh JRZ za severni del Vojvodine v Petrogradu. Glavni govornik bo predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Na shodu bodo sodelovali pristalci JRZ iz desetih srezov.

V starobežejskem srezu je bila postavljena na listi JRZ kandidatura ministra za poljedelstvo g. Svetozarja Stankovića. Njegov namestnik bo odvetnik in starešina vovodnskih gasilcev Milan Matić.

Ljotičevska kandidatura v krškem srezu

Iz Krškega nam poročajo, da je tamotnje sresko sodišče v četrtek potrdilo po zakonu predpisane listine za sresko kandidaturu g. Lumirju Stovičku iz Leskovca, ki namerava kandidirati na državni kandidadni listi Dimitrija Ljotiča. V krškem srezu je to prvi kandidat, ki si je dal za sedanje volitve potrditi potrebne volilne listine.

Skupna opozicijska kandidatura v Beogradu

Beograd z Zemunom in Pančevom volit pet poslancev. Vse stranke in skupine, ki sodelujejo na državni kandidadni listi dr. Mačka, bodo postavile za Beograd skupno kandidadno listo. Na prvem mestu bo kandidiral vođa bivše demokratske stranke g. Ljuba Davidovića.

Kandidature bivših samostojnih demokratov

Kakor poročajo zagrebški listi, bo med voditelji bivše SDS kandidiral predsednik stranke Adam Pribičević v srezih Korenica in Vučitrn, Večeslav Vider v srezih Garešnica in Grubišno polje, dr. Srdjan Budisavljević v srezu Otočac, Sava Kosanović pa v srezu Ogulin in Gračac.

Zivkovičeva kandidatura v negotinskem srezu

V sredo je bila v Negotinu konferenca delegatov JNS in srbske združene opozicije. Na konferenci je bilo sklenjeno, da bo skupni kandidat vse opozicije na dr. Mačkovi listi v Negotinu predsednik JNS Peter Zivkovič. Glede namestnika so kandidati sklenili, da bo določen po prihodu Petra Zivkovića, ki bo imel v nedeljo in prihodnje dni več sestankov v negotinskem srezu. Svojo kandidaturo je prjavil političnem odboru JNS tudi bivši senator in dolgoletni narodni poslanec Milutin Dragović. Kandidiral bo v jablanškem srezu.

O akcijah zagrebških disidentov

O akcijah g. Demetrovića in njegovih prijateljev, ki so izstopili iz JNS, poroča včerajšnji »Slovenski dom«:

Juraj Demetrović, Ante Kovač, Cvetić in podobni jugoslovanerji nimajo sreče. Iz JNS so izstopili in se začeli ponujati na vse strani. Slednjic se se hoteli obesti na JRZ. V svojem nesrečnem položaju pa ni-

Volilci v vrbski banovini

Vrbska banovina ima 284.047 vpisanih volilcev. Od tega je pravoslavni 165.587 ali 58,30 odstotka, muslimanov 69.651 ali 24,50 odstotka, katoličanov 45.711 ali 16,09 odstotka, protestantov 7722 ali 0,82 odstotka in drugih 326.

Do končne japonske zmage je še daleč

Sanghaj, 4. nov. AA. (DNB). Glavni poveljnik japonskih čet v srednji Kitajski, general Hata, je danes po svojem prihodu v Hankov izjavil, da je sedaj bolj kakor kdaj prej prepričan, da je še dolga pot do zaključka sovražnosti. Izguba Hankova pomeni sicer za Cankajška hud udarec, vendar pa zavzete mest v Vuhanu še ne pomeni zadnje obdobje v teku sovražnosti.

Pravoslavni vladika v Berlinu

Berlin, 4. nov. Nemški minister za vere je odobril izvolitev pravoslavnega episkopa Serafina za pravoslavnega vladika v Berlinu in Nemčiji, ki ga je izbral v Sremskih Karlovcih arhijerejski zbor ruske pravoslavne cerkve v inozemstvu.

Zavod za kolonialne vede v Hamburgu

Hamburg, 4. nov. AA. Na hamburškem vsučilišču je bil zopet ustanovljen zavod za kolonialne vede. V prvem semestru bodo predavanja o zemljepisju Afrike, nato pa o zdravstvenih razmerah v tropskih deželah. Prav tako bodo štiri predavanja o položaju domačinov v Kamerunu.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročilo: Pretežno vedro vreme, precej oblačno v severnih krajih in sredi države. Nekoliko mrzlo je v Bosni in v zapadnih delih. Najnižja toplota Tuzla —4, najvišja Mostar 19 C.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno vedro v vsej državi, z jutranjo megljo v dolinah rek in kotlinah, nekoliko bolj oblačno v severnih krajih, čez dan topleje, ponoči hladneje, ponekod mrz.

Zagrebška: Vedro, ponekod nekoliko oblačno, jutraj megljo. Dunajska: Oblačno, od časa do časa deževno, viharni vetrovi, temperatura brez spremembe.

Naši kraji in ljudje

Ogenj v trboveljskem rudniku pogašen Delo se bo že danes lahko nadaljevalo

Trbovlje, 4. novembra
Komaj je šla mimo poslednja rudarska žrtev, že je naš rudniški revir razburila nova vest o nezgodi, ki se je pripetila v zapadnem obratu trboveljskega rudnika. Ob 3. zjutraj je v zapadnem rovu zajel delavec ogenj, ki je moral že več dni tleti med novo odkritimi plastmi in ki je pri odkopavanju izbruhnil z elementarno silo. Požar je zavladal v precejšnjem delu premogovnega odkopa, se lotil lesenih jam-skih naprav in zažgal tudi trojne trakove za prenos premoga v dolžini 160 m.
Rudarji, ki so bili na delu, so pravočasno opazili nevarnost in se umaknili pred požarom, razvijajočimi se plini in hudim dimom, v katerem bi utegnil marsikdo izmed njih izgubiti orientacijo in morda tudi življenje. Uprava zapadnega obrata pod vodstvom obratovodje inž. Roglja je prihitela na pomoč z vsemi tehničnimi sredstvi. Ravnatelj rudnika inž. Biskupski je prišel sam takoj na kraj nezgode in je ukrenil vse potrebno, da se požar omeji ter obrat obvaruje občutnejše škode. Tehničnemu vodstvu se je posrečilo požar omejiti ter do nočji tudi zadušiti. Delavci, ki so bili preteklo noč na

delu, so zapustili rov vsi zdravi in nepoškodovani, kar je priplati odlični tehnični organizaciji zapadnega obrata. Škoda je pa precej obsežna, ker so delno poškodovani in uničeni rovski stroji. Cenijo jo nad 100.000 din.
Zapadni revir je največji obrat trboveljskega rudnika z najjačjo produkcijsko kapaciteto in zaposluje nad 700 delavcev. Kljub velikemu obsegu je prvovrstno tehnično opremljen ter razpolaga z vsemi sodobnimi rovskim napravami za odkopavanje in prevozniimi sredstvi, tako da je v vsakem pogledu zagotovljena največja varnost obrata in delavcev. Temu se pridružuje tudi sigurni način odkopavanja v širokih frontah, ki omogoča koncentracijo obrata, kar je življenjske važnosti za delavce in podjetje, ker se s tem premo-govni sloji zelo razklenjujejo. Vodstvo rudnika in vsi inženjerji zaslužijo pohvalo, ker so z energičnim in treznim nastopanjem izvršili izpraznitev jam, ne da bi bil katerikoli rudar poškodovan. Storjeno je bilo vse, da delavstvo tudi z izgubo zaslužka ne bo prizadeto. Že jutri se bo spet pričelo redno delo.

Milijonska škoda po požaru na Pohorju Gasilci so z odločnim nastopom omejili besnenje ognja

Maribor, 4. novembra
V ranih dopoldanskih urah se je po Mariboru razširila vest o požarni katastrofi, ki je doletela lesnega veltrogovca Avgusta Löschnigga pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Požar je bil viden daleč po Pohorju in je med največjimi, kar jih pomnijo najstarejši Pohorci, saj presega škoda milijon dinarjev, medtem ko je bil lastnik zavarovan za komaj 200.000 dinarjev. Posrečilo se je vendarle obvarovati ogromne količine izdelanega lesa, katerega vrednost cenijo na več milijonov dinarjev.
Ugotovili smo naslednje podrobnosti: Davi okoli 1/2 v. je zajel ogenj žago v takozvani Kurji vasi, ki leži ob cesti med Devico Marijo v Puščavi in trgom Sv. Lovrencem. Tukaj ima g. Löschnig nagradene ogromne množine lesa ter veliko skladišče že izdelanih sadnih zabojev za prevoz sadja. V skladišču je bila pripravljena med drugim večja zaloga lesenih zabojev za Palestino. Iz žage so se valili gosti oblaki dima. Z bliskovito naglico so prešli plemeni iz žage na bližnje skladišče. Kmalu potem, ko je bilo plat zvona, so prihiteli k požaru sentlovrenski gasilci. Prebivalci Sv. Lovrenca in okolice so se prebudili, zapustili stanovanja in stekli peš in s kolesi proti požaru, poma-

gat gasit. Kmalu za tem so pribrželi z dvema gasilskima vozovoma tudi vrli mariborski gasilci. Gašenje je bilo precej olajšano, ker so gasilci lahko črpali vodo iz bližnjega potoka, ki teče mimo žage. Nevarnost je bila tem večja, ker je bila žaga v zadnjem času v polnem obratu, saj je imela veliko naročil za izdelavo lesenih zabojev. Ob cesti pa so bili nakopičeni ogromni skladi z pripravljene lesa. Tudi ti bi nemara zoreli, ko bi ne pribrželi v rekordnem času mariborski gasilci, ki se jim je z odločnim nastopom posrečilo, da so ob vnetem sodelovanju domačih gasilcev ogenj omejili. Prihiteli so tudi gasilci iz Selnice, Studencev in Ruš, ki pa jim ni bilo treba poseči v akcijo, ker je bil ogenj med tem že omejen. Gasilci so z naporom, večurnim gašenjem obvarovali ostali del skladišča, kjer so bile nepregledne množine dragocenega materiala.
Mariborski gasilci so se odpravili iz Maribora davi okoli 3. in so se vrnili ob 1/2 9. Glede vzroka požara domnevaajo, da so se na pogonskem kolesu žage vneli leseni ležaji. Ob ležajih je bila žagovina, ki je pričela tleti in se je vnel les v bližini, tako da se je ogenj kmalu razširil na vso žago in odtod na bližnje skladišče.

»Umorjena« Neža Vrbovska se je pojavila včeraj v Celju

Senzacionalen preokret v zvezi z umorom v Čretu

Celje, 4. novembra
Včeraj smo poročali, da so pazniki okroglega sodišča spoznali po fotografiji neznanke ženske, ki je bila najdena umorjena na praznik vseh svetih zjutraj ob Voglajni v Čretu pri Celju, v umorjenki 49letno posestnikovo ženo Nežo Vrbovska iz Ratanjske vasi pri Rogatu. Dva orožnika iz štor sta se včeraj podala v Ratanjsko vas k možu Neže Vrbovske, 66letnemu posestniku Francu Vrbovsku. Ugotovila sta naslednje podrobnosti:
Franc Vrbovšek se je poročil z Vrbovskevo letos 17. julija. Seznanil ju je bil neki trgovski potnik. Neža Vrbovska je prinesla s seboj 10.000 din in je možu obljubila, da bo skrbela zanj kakor za svojega očeta. Kmalu pa so se začeli med zakoncem hudi prepiri in prišlo je tudi do dejanskih spopadov, tako da je moral starj in slabotni mož večkrat bežati pred ženo in se zakleniti v sobo. Zakonca sta živela skupaj samo 10 dni. Žena je bila osumljena, da je hotela svojega moža dvakrat zastrupiti. Zato so jo aretirali in oddali v preiskovalni zapor okroglega sodišča v Celju, kjer je ostala šest tednov, narkar so jo izpustili. Neža Vrbovska se je vrnila iz preiskovalnega zapora v Ratanjsko vas, a ni šla k svojemu možu, marveč k nekemu sosedu. Kmalu pa je

spet izginila iz Ratanjske vasi. Njen mož pravi, da je vzela s seboj 10.000 din, ki so bili njena last. Mož je tudi izpovedal, da je imela žena mnogo prijateljev in znancev. Franca Vrbovska sta orožnika odvedla v Celje, kamor so prispeli v četrtek z vlakom ob 19.25. Orožnika sta odšla z Vrbovskom takoj v gostilno »Ameriko« na Spodnji Hudinji in ga konfrontirala s tamkajšnjo natakaričo. Natakariča je izjavila, da Vrbovšek ni oni mož, ki je bil večer pred umorom z Vrbovskevo v gostilni »Ameriki«.
V zadevi pa je nastal danes dopolne senzacionalen preokret. Danes ob 11.15 se je namreč pojavila »umorjena« Neža Vrbovska nenadno v pisarni odvetnika g. dr. Ernesta Kalana, ki jo zastopa v njeni zadevi. Vrbovska hoče doseči samo premoženjsko razdelitev. Za prihodnje dni je pozvana na sresko sodišče v Rogatu zaradi prestopka krive obdolžitve po § 140 k. z. Vrbovska je bila vsa presenečena, da so spoznali njo v umorjenki.
Odvetnik g. dr. Ernest Kalan je takoj telefonično obvestil orožništvo v štorah o senzacionalnem preokretu. Umor je postal s tem še zagonetnejši. Oblasti bodo ukrenile vse potrebno, da čim prej ugotovijo pravo identiteto umorjene in najdejo sled za zverinskim morilcem.

Zlorabe v mestnem desinfekcijskem zavodu Pred sodiščem se zagovarja nadoficijal France Kovačič

Ljubljana, 4. novembra
Pred malim kazenskim senatom se je danes dopolne pričelo kazensko postopanje proti 54-letnemu pisarniškemu nadoficijalu ljubljanske mestne občine Francu Kovačiču, ki je obtožen, da je kot desinfektor, pridelen mestnemu desinfekcijskemu zavodu, zagrešil od l. 1930 — 1935. večje zlorabe predvsem na škodo mestne občine. Razprava, za katero vlada v ljubljanski javnosti precejšnje zanimanje, še posebej med uslužbenstvom mestne občine, je predvidena za dva dneva, Senatu predseduje s. o. s. Breljih, prisednika pa sta g. s. o. s. Kralj in Gorčan. Obtožnica, ki jo zastopa državni tožilec g. Fran Sever, obsega nad 50 s strojem tipkanih strani, od česar odpade samo na tenor obtožnice okrog 14 strani, ostalo pa na razloge. Obtoženca zagovarja odvetnik dr. Pegan.

Kaj pripoveduje obtožnica

Samo čitanje obtožnice je dopolne trajalo skoraj dve polni uri. V devetih točkah navaja obtožnica podrobno vse očitane delikte, po katerih bi škoda, povzročena na škodo mestne občine znašala nekaj nad 40.000 din. Najprej navaja obtožnica 18 primerov, v katerih naj bi bil Kovačič v l. 1930. — 34. v blagajniško knjigo desinfekcijskega zavoda vpisal manjše zneske kot vplačilo strank kakor pa je od njih inkasiral denarja, razliko pa porabil zase. Druga točka obtožbe je dožila Kovačiča, da je od novembra l. 1930. do julija 1931. pri računu Alojzija Adamiča lažno vpisal, da se znesek 78 din zaradi neizterljivosti črta. Tretja točka je navajala, da je v 12 prime-

rih pri računih za desinfekcijo stanovanj vpisal v poslovne knjige, da se računi zaradi siromašnosti strank plačajo iz mestnega zaklada, v resnici pa je navedenim osebam izročil račune in inkasirane zneske porabil zase, torej zagrešil utajo. Četrta točka obtožbe je navajala 10 primerov ponarejanja podpisov strank na poštnih naznakah ohranjenih čehih, s katerimi naj bi bil Kovačič poslal mestnemu poglavarstvu kot plačilo za izvršene desinfekcije stanovanj, ko je mestno poglavarstvo poslalo strankam opomine za plačilo izvršenih desinfekcij. Peta točka obtožbe je nadalje navajala 41 primerov popolne utaje vplačil za desinfekcijo inkasiranih zneskov, šesta točka pa delno utajo večjih zneskov v dveh primerih. Naslednje točke obtožbe so Kovačiča še dolžile, da je iz vložnih knjžice Mestne hranilnice, na katere je po naročilu dr. Rusa nalagal prebitke iz poslovanja desinfekcijskega zavoda, dvignil skupno 10.636 din in jih porabil zase, da je prodal ohranjen odstopil inž. Brusniku u. 21 praznih steklenic-balonov po 50 litrov, ki so bili last zavoda, in končno, da je l. 1936. zavezel dr. Cibra, da je overovil nekemu lekarnarju neresnično potrdilo, da je pri njem prakticiral dr. R. Dušan. S temi zlorabami da je zagrešil zločinstva utaje, zločinstva proti službeni dolžnosti in zločinstva napravljajna lažnih listin.

V razlogih je obtožnica najprej obširno navajala, kako je l. 1930. prišlo do ustanovitve mestnega desinfekcijskega urada pod vodstvom mestnega fizika dr. Mavricija Rusa. Zavod naj bi bil javna socialna zdravstvena ustanova, ki naj bi s podpo-

ro mestne občine siromašnim strankam tu-dij brezplačno ali po znižani ceni razkuževala stanovanja. Blagajniške in knjigovodske posle je v zavodu vodil obtoženi Kovačič, ki je bil obenem tudi desinfektor. Sprejemal je od strank naročila in jih vpisoval v poslovne knjige, nekakšne knjige dolžnikov, poleg tega pa je vodil še blagajniško knjigo dohodkov in izdatkov. Te knjige, kakor je ugotovila l. 1937. zaključena revizija, so bile sicer vezane, ne pa tudi pagirane, oziroma folirane. Nekateri računi so bili signirani od dr. Rusa, a ta praksa se ni izvajala dosledno.

Obtoženčevo poslovanje

Primerjava računov je pokazala, da je Kovačič zabeležil v knjige kot dohodek manjše zneske kakor so jih stranke vplačale in da se je z razliko okoristil. V preskavi na magistratu je priznal, da je knjige zaradi prevlelike zaposlenosti vodil zelo površno in da se je večkrat zmotil pri vpisovanju. V zagovor je navajal, da ni zmogel dela in da je svojemu šefu predlagal, naj bi vse knjigovodske posle prevzelo mestno knjigovodstvo, da pa o tem predlogu njegov predstojnik ni hotel ničesar slišati. Nasprotno temu je trdila obtožnica, da je obtoženi poslovne knjige skrival pred drugimi uslužbenci, samo da je mogel prikri-vati svojevoljnost poslovanja in zaračunavanja pri desinfekcijah.

Le tako da mu je moglo uspeti, da je strankam zaračunaval plačila tudi v tistih primerih, ki jih je v poslovne knjige vpisal zaradi siromašnosti ali plačila nezmožnosti na račun mestne občine.

Prve nerednosti je že l. 1934. ugotovil kontrolor Jožef Langus, ki je zasledil, da je vsota, vpisana kot dohodek desinfekcijskega zavoda, precej visoka, da pa je bil denarni efekt silno majhen. Zaradi tega je župan predlagal, naj se vse knjigovodske in blagajniške posle prenese na mestno knjigovodstvo. To poročilo je župan dr. Puc odobril. Temu pa je sledilo še poročilo dr. Rusa v tem smislu, da bi ostalo vse poslovanje zavoda pri starem. Tudi to poročilo je župan odobril. Kontrolni urad, ki je iskal ta poročila in odobritve, jih ni mogel najti. Šele na ponovno uriranje kontrolorja Langusa so mu bile izročene knjige, gotovina in hranilne knjižice in uvedena je bila ponovna revizija, ki jo je vodil knjigovodja Milan Florjančič. Ta je opazil primere utaje potom vknjiženja pod »Predujem«, to je: plačila iz računa mestne občine za siromašne. Na te ugotovitve je Kovačič sam obiskal v knjigah vpisane stranke in jim izročil gotovino s prošnjo, naj izročene zneske še enkrat nakazujejo mestni blagajni. Če strank ni mogel dobiti, je sam nakazal odpadajoče zneske za prizade stranke in ponaredil njih podpise na nakaznicah. Tako so se l. 1935. začela stekati v blagajni nakazila za l. 1930. — 32. izvršene desinfekcije, za katere je blagajna razposlala terjatve.

V razlogih je obtožnica nadalje navajala, da je imel obtoženi dokaj dobro plačo, da pa mu je vendarle primanjlovala denarja za odplačevanje hiše. V preiskavi se je zagovarjal, da je vsem tistim strankam, ki sploh niso bile vpisane v knjigi dolžnikov, izvršil desinfekcije na svoj račun z lastnimi preparati. Zvračal je vsu krivdo na dr. Rusa, češ da se mu je hotel maščevati ker si je neupravičeno zaračunaval honorarje za desinfekcije, pri katerih ni nikdar sodeloval. Trdil je nadalje, da je inkasirane zneske, v kolikor jih ni oddal, porabil za nabavo strojev, ker so bili krediti, predvideni v rednem proračunu za nabavo blaga že izčrpani. Glede utaje denarja, dvignjenega iz hranilnih knjižice, se je zagovarjal, da je po nalogu dr. Rusa nalagal, prebitke iz denarnega poslovanja v Mestno hranilnico, dvignal pa je potem posamezne zneske za plačilo nabavljenih desinfekcijskih sredstev. Kontrolni urad je po navedbi obtožnice ugotovil, da so bili vsi stroški desinfekcijskega zavoda kriti iz rednih dohodkov in da ni najti kakih računov, katere bi bil moral zavod do višine posameznih dvigov izplačati. Knjižice pa so bile vinkulirane na obtožena in na dr. Rusa. Na mestnem fizikatu razen teh dveh nihče ni vedel za te knjižice, ne za njih število in višine vlog. V resnici je bilo teh knjižic sedem, vloge pa so znašale skupno nad 90.000 din.

Zaračunavanje nagrad

Ob začetku poslovanja zavoda je župan dr. Puc dovolil, da so se zaračunavale nagrade v iznosu 100 din. Po 30% od tega sta dobivala dr. Rus in obtoženc, 20% pa druga dva desinfektorja. Obtoženi pa je čisto prekoračil zaračunavanje teh nagrad tudi do višine 600 din. Ker so prodajali strankam in jim zaračunavali desinfekcije tudi do 100% več kakor jih je stala nabavna cena za desinfekcijska sredstva, se je zavod sčasoma razvil v dobičkonosno podjetje.

Obtoženi je že v preiskavi zvrčal krivdo na dr. Rusa. Po izpovedbah slednjega v preiskavi in po podatkih, ki jih je preiskava zbrala iz pričevanj mestnih uslužbencev, pa je stvar bila drugačna. Dr. Rus je izpovedal, da je Kovačič sam skrival knjige in odvezal drugim uradnikom delo, češ da so nesposobni. Dr. Rus mu je popolnoma zaupal. Kovačič mu nikdar ni tožil, da ima preveč dela in tudi ni hotel nikomur drugemu kaj dela odstopiti. Dr. Rusu je zameril, ko je nekdo odredil delitev dela tudi na druge uradnike. Iz tega sklepa obtožnica, da je obtoženi vsa leta zlorabljal svojo funkcijo in da se je izogibal v pogledu v poslovanje zaradi bojazni, da mu ne bi prišli na sled. V razlogih je obtožnica izrazila tudi domnevo, da je moral obtoženi zaslužiti precej denarja tudi s provizijami pri nabavah potrebnih za zavod.

Potek razprave

Po prečitaniu obtožnice je sledilo zasliševanje obtoženega. Trajalo je do opoldanske prekinitve ob 13. uri. Obtoženi je v bistvu vztrajal pri svojih priznanjih iz preiskave, toda vseskozi je zanikal, da bi si bil kajkoli v denarju prisvojil. Predsedniku senata je dajal na podrobna vprašanja mirne in jasne odgovore.

Ker so bile nekatere priče vabljene na zasliševanje šele k popoldanski razpravi, je

predsednik senata po zaslišanju obtoženca razpravo prekinil. Nadaljevala se je ob 16. uri z zasliševanjem prič, ki jih je prišlo na vrsto okrog 15. Med drugimi sta bila zaslišana bivši župan dr. Dinko Puc in podžupan dr. Vladimir Ravnhart. Prvi je v glavnem pojasnil, kako je prišlo do ustanovitve desinfekcijskega zavoda, ki je bilo po njegovem zahtevu pravo trgovsko podjetje, podobno ostalim mestnim pridobitnim podjetjem, ne pa kakor je trdila obtožnica, da je bilo eminentno zdravstveno socialno podjetje, ki naj bi v prvi vrsti služilo siromašnim, plačila nezmožnim slojem. Po-

zneje je bil med drugimi zaslišan še in-dustrijec Kazimir Budna, ki je zavodu dobavljaval desinfekcijska sredstva. Ta je izpovedal, da je vsa naročila oskrboval Kovačič sam in da so bila tudi vedno dostavljena na zavodov naslov. Kovačič pa da si je od njega izgovoril 5% provizije, ki mu jo je tudi odobril in jo z njim obračunal. Ko je bila za današnjo razpravo predvidena snov izčrpana, je predsednik senata razpravo okrog 19. ure prekinil. Nadaljevala se bo ob 8.30 zjutraj in se utegne zavleči pozno v noč.

Zadnja pot univ. prof. inž. Cirila Žnidaršiča

Ljubljana, 4. novembra
V prvih popoldanskih urah se je zbralo pred mrtvaško vežo splošne bolnice veliko število pogrebcev, ki so se prišli posloviti od vseučiliškega profesorja inž. Cirila Žnidaršiča. Ob pol 15. se je pripeljala frančiškanska duhovščina, ki je opravila pogrebne molitve, zatem pa je izpregovoril poslovilne besede dekan univ. prof. dr. Gosar, ki je v imenu Almae matris in tehniške fakultete obžaloval prerano smrt pokojnega in ga slavil kot moža izrednih strokovnih sposobnosti in enako izredne znanstvene marljivosti. Obširno je orisal njegovo plodno strokovno udejstvovanje, posebej še kot profesorja tehnike na naši mladi univerzi.

Akademski pevski zbor je zapel pod vodstvom dirigenta Franceta Marolta žalostinko »Človek, glej«. Nato se je razvrstil dolg žalni sprevod, v katerem so stopali pred krsto slušatelji gradbenega oddelka tehniške fakultete z vencem in pevci APZ, za krsto pa takoj za sorodstvom celotni profesorski zbor tehniške fakultete, dalje g. rektor univerze s prorektor-

jem in vsemi dekanji ostalih fakultet ter številni pokojnikovi prijatelji in spoštovatelji. V cerkvi pri Sv. Križu so akademiki vnovič zapeli žalostinko »Beati mortui«, pri grobu pa se je po končanih cerkvenih obredih v prisrčnih besedah poslovil od pokojnega profesorja njegov stanovski tovariš in prijatelj univ. prof. inž. Jaroslav Foerster, ki je v globoko občutenem poslovnem govoru očrtal odlike pokojnega profesorja Žnidaršiča, ki je kot znanstvenik in profesor bil med svojimi stanovskimi tovariši in učenci visoko cenjen, kot prijatelj in človek pa splošno priljubljen. V imenu slušateljev in vseh inženjerskih generacij, ki jim je bil pokojni profesor vzoren akademski učitelj, vodnik in dober prijatelj, se je kratko in zbrano poslovil c. inž. Maks Megušar, akademiki pevci pa so v zadnje slovo zapeli še žalostinko »Blagor muc«. Nato so se pogrebi pričeli razhajati s tesnim občutkom, da so spremlili na zadnji poti moža redkega kova, ki mu bo kot znanstveniku in človeku težko najti vrednega naslednika.

Za tisočak zavarovani pogorelci

Sredi noči je v samoti zgorela domačija z mlinom

Litija, 4. novembra
Danes je prišel v Litijo, ves skrušen od duševnih muk in od opeklin, posestnik Jože Brčon iz samotnega naselja Reke-Gozda, ki leži na robu litijskega sreza v smeri proti Besnici. Brčon je živel ob potoku zadovoljno z ženo in štirimi otroki. Posestva je bolj mala, zato je popravil Brčon še mlin. Le malokdaj je zašel do Brčonovih kdo drugi razen tistih, ki so imeli opravka v mlinu.
Zdaj pa so Brčonovi pogoreli in si zastoj belijo glavo, kdo neki jim je ogenj podtaknil. Začelo je goreti sredi noči. Najprej je bil v plamenih hlev. Šele obupno mukanje krave edinke in kruljenje prašičev je prebudilo mirno spečo družino. Bil je poslednji trenutek. Gorela jim je že streha nad glavo; še malo, pa bi postali žrtve ognja tudi sami. Hišo oblečeni so poskakali iz hiše in hiteli reševati, kar jim je v naglici prišlo pod roko. Gospodar je skočil v hlev in odpel kravo pa prašiče izpustil. Pri reševanju se je močno opeknel na

rokah in po glavi, zdaj mu je zdravnik ublažil opeklino.
Nihče od sosedov ni prišel na pomoč, saj pa tudi nihče ni opazil sredi noči, kaj se dogaja v samotnem kotičku ob potoku. Šele naslednji dan, ko so prišli Brčonovi sami potožiti, kaj jih je doletelo, so jih sosedje za prvo silo oblekli, čeprav so tudi sami bolj revni. Brčonovi so potrebni nujne pomoči. Vso domačijo so imeli zavarovano za 50.000 din škode, zraven so ob glavni vir dohodkov, ob mlin.
Po nasvetu občanov se je obrnil nesrečni družinski oče s prošnjo na sreskega načelnika dr. Alojzija Gregorina, ki je uvidel težavni položaj obupane družine. Izstavlja je dovoljenje, da lahko nabirajo novembra in decembra protovoljne milodare po našem srezu. Brčon se je zglasil že po Litiji in na sosednjih vatah, ter je nabral nekaj drobiža, kmetje pa so mu zaradi pomanjkanja denarja naložili žita, krompirja in ostalih živil.

Smrtni padec starčka skozi okno

Prišel je na grobove svojcev in se ubil

Litija, 4. novembra
Včeraj popoldne smo pokopali na litij-skem pokopališču 80-letnega Jožeta Bre-na, ki je postal žrtev tragične nesreče. Zadnja leta je stanoval Bren pri sinu Tonetu, železostregarju pri TPD v Trbovljah. Bren je bival pri nas kot krojač, s svojo ženo in sinom Polčjem pa je obenem vodil znano gostilno Fortuna sredi trga. Ko je posegla v družino smrt in mu je najprej umrla žena in nato še sin Polč, se je včasih preselil na stara leta k Tonetu v Trbovlje. Vsako leto pa je prihajal k nam v Litijo na grob žene in sina in z njim seveda tudi ostala družina. Tako je bilo tudi na letošnje Vse svete.

obvestilo o nesreči litijske orožnike, ki so ugotovili dejanski stan. Vse kaže, da je postalo Brenu ponoči vroče, odprl je okno, pa se je preveč nagnil. Siromak je treščil kakih 10 metrov globoko in je bil nedvomno pri priči mrtev.

Stari mož, ki bi vsak čas dopolnil osmi križ, je bil letos na pokopališču še bolj potrkan kakor prejšnja leta. Prijateljem in znancom, ki so ga srečali in mu stiskali roko, je potožil, da ga teže leta in ima zdaj le še edino željo: da bi bil pokopan na tujaknjem pokopališču ob soprog in sinu. Nihče ni tedaj pomislil, da se bo staremu možu poslednja želja tako kmalu izpolnila. Zvečer se je zadržal Jože Bren s sinom, ostalo družino in prijatelji pri Lindnerju. Sina je spremlil še na vlak, sam pa se je izgovoril, da bo pohitel na grobova še na verne duše. Prenočeval je šel stari mož k Lundrovim na predmestniških stavbah. Prepustili so mu posteljo v kuhinji, sami pa so se umaknili v sobo. Še preden je zaspal, so mu dobro naložili v štedilniku, da bi močiček ponoči ne čutil jesenskega mraza.

Mlad obupanec

Maribor, 4. novembra
Samomoroma viničarja Mojzesa pri Sv. Juriju ob Pesnici, o čemer smo poročali v včerajšnji številki, in 56-letnega Matije Krambergerja v Delavski ulici 10, je sledil nov protovoljni obračun z življenjem. Davi ob 2. sta se zaljubljenca, ki sta se sprehajala ob Dravi po promenadni poti na desnem dravskem bregu, spotaknila ob mlajšega moškega, ki je negibno ležal sredi promenadne poti pod moško kaznilnico. Ze sta šla naprej, misleč, da gre za pijanca, ko sta oba začutila skrb za usodo na tleh ležečega. Vrnila sta se in si moškega natančneje ogledala.
Opazila sta, da je možki krvav. Stekla sta na Pobreško cesto in sporočila stražniku, kaj sta videla. Stražnik je dognal, da je mlajši možki že mrtev. Komisija, v kateri so bili sodni zdravnik dr. Zorjan, vodja kriminalnega oddelka Cajnko in daktiloskop Grobin, je ugotovila, da gre za samomor. Mrtev je imel samokres v žepu, kar daje sklepati, da je imel še toliko moči, da je po samomoru spravil samokres še v žep. Komisija je dognala identiteto mrtveca. Je 16-letni Milan Tihel iz Vrtnice ulice šte. 5 na Pobrežju, ki je bil uslužbenec pri neki mariborski tvrdki. Komisija je dognala, da je Tihel samokres 4 krat sprožil, pa je očividno zaradi slabe municije šele peta krogla opravila svoj krvavi posel. Sra je tik pod srcem. Tihla so prepeljali v mrtvašnico na mestnem pokopališču na Pobrežju. Kaj je mladega fanta gnalo v smrt, še ni povsem jasno.

Matineja ob 14.15 uri! **Kino Matica 21-24**
 Mojstrovina režiserja milijonskih filmov CECIL B. de MILLE-A.
 Veličastni vojni in ljubezenski film iz najburnejših dni ameriške zgodovine.
BUFFALO BILL
 v gl. vlogi GARY COOPER
 in JEAN ARTHUR.
 Cene od Din 2.50 do 6.50!

Domače vesti

* Zahvala legije koroških borec. Ko je pred 20 leti zaslajala svoboda našemu narodu, ki se je zanj boril skozi dolga stoletja, so se že zbirali temni oblaki za severni meji. Tuja sila je že iztezala svoje roke po zemlji, do katere ni imela nikake pravice. Nastali položaj je uvidela četica idealnih in nesebičnih mož in mladeničev, ki so se komaj vrnili iz svetovne vihare, a so kljub temu bili takoj pripravljene z orožjem braniti svojo rodno zemljo, po kateri so že dolga leta hrepeli. Odlili so na severno mejo, se uprli tuji sili in ter vodili ogorčeno borbo proti množičnemu nasprotniku. Mnogo teh borec, nad 250 po številu, se ni več vrnilo na svoje domove. Darovali so svoje življenje za boljšo bodočnost svojega trpečega in svobode se radujočega naroda. Mnogim je bilo usojeno, da so prešli svojo kri, a se jim je izpolnila srčna želja, da počivajo in uživajo svoj večni sen v ljubljani domači grudi. Vsem tem padlim borec, junakom krasni njihove grobove Legija koroških borec, ki se na ta način spominja svojih junaških tovarišev, katerim ni bilo usojeno vrniti se k svojim družinam. To pletetno dejanje omogoča Legiji izvršiti krog narodno-zavednih in uglednih dobrotnikov, katerim se Legija po tej poti kar najtopleje zahvaljuje za blagotnostno podporo. Iskreno se zahvaljujejo tudi vsem, ki so se spominjali padlih koroških borec, jim okrasili njihove grobove ter se poklonili njihovemu spomnu.

* Spomenik prvega hrvatskega sklada-telja. V Splitu so v cerkvi sv. Frančiška odkrili spominsko ploščo redovniku Ivanu Lukačiču, ki je bil prvi hrvatski sklada-telj. Spomenik mu je postavilo glasbeno društvo »Tomislav«. Ivan Lukačič se je rodil v drugi polovici XVI. stoletja in je bil utemeljitelj hrvatske cerkvene glasbe. Odkritju spominske plošče so prisostvo-vali predstavniki vseh narodnih in kul-turnih društev.

Triumph
 ŠTEDNJAK
 MALO-DRVA-TROŠI
 VELIKU TOPLOTU RAZVIA
 OSJEČKA LJEVAONICA
 ŽELJEZA I TVORNICA STROJEVA
 D. P.

* Novi grobovi. Na Razdrtem so pokopali gospo Ivanko Kaučičevo. — V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Silvester Do-micelj, okrajni glavar v pokopju. Pogreb bo danes ob 16. izpred mrliške veže na Vi-dovdanski cesti. — V Medvodah je umri upokojeni šolski upravitelj g. Matija Kenda. Uglednega pokojnika bodo pokopali danes ob 16. — V Trbovljah je umrl četstošolec Rado Paš. Pogreb bo jutri ob 16. — V Slovenjem Gradcu je umri po-estnik g. Jože Druškovič. K večnemu po-čitku ga bodo sprenili jutri ob 16. — Po-kojnim blag spomin, žalujočim naše iskrene sožalje!

ATELJE BAZANELLA
 Po vrnitvi z dvomesečne prakse iz Pariza ZOPET redno dela, ter se cenj. damam priporoča.
 GAJEVA ULICA št. 4, pritličje; (v palači za Banko Slavijo).

* Smrt uglednega železarskega strokovnjaka. Včeraj smo kratko poročali, da je v Davosu v Švici nenadno umrl g. inž. Leon Dostal, bivši tehnični ravnatelj Kranjske industrijske družbe na Jeseni-cah. Pokojnik se je rodil l. 1878. v Opavi v Šleziji. Po srednjih in visokih šolah je služboval v raznih železarnah v Avstriji, Nemčiji in ČSR. Bil je več let ravnatelj železarne Poldihütte v Kladnem ter pri Alpinemontangesellschaft v Donawitzu v Avstriji. Bil je tudi profesor na visoki montanistični šoli v Leobnu. Po odhodu tehničnega ravnatelja inž Kurta Hoff-manna je inž. Dostal nastopil dne 15. maja 1930 službo tehničnega ravnatelja KID na Jesenicah. Pod njegovim vodstvom je KID prenovila in povečala ve-čino obratov na Jesenicah in na Javor-niku. Krona njegovega prizadevanja pa je novi močni plavž, ki je zagorel pred enim letom. Ravnatelj inž Dostal je bil strokovnjak in organizator prvega reda. Za razvoj KID si je pridobil neveljavne zasluge Pustil je široko obdelano brazdo polno lepih sadov in uspehov. Pred me-seci je močno obolel. Iskal je zdravja in miru na planini Sv. Križ, v Palermu in v Bohinju. Pred tremi tedni je odpotoval na Lenzenje v Davos, kjer ga je dohitela smrt. Zapustil je vdovo, sina in hčerko, ki žive na Dunaju. Naj mu bo ohranjen lep spomin.

Pri lenivem črvesju in slabem želo-duc z nerazpeloženju za jed zaradi zapeke naj se uporablja že oddavna poznana naravna »Franz-Josefova« grenčica. Zelo pogosto je ugotovljeno, da je »Franz-Josefova« grenčica zlasti koristno domače sredstvo, kajti gre za to, da se prebavni kanal v jutru izčisti s kakim salinskim sredstvom za iztrebljanje.

* Sele zimi se bližamo, a že se javljajo prvi glasniki pomladi. G. Julka Snojeva iz Zagreba, ki se je ob Vseh svetih mudila v Braslovcah, nam je poslala Šopek lepo razcvetelih tarentic.

Legija koroških borec v Ljubljani, priredi v soboto 5. t. m. ob pol 9. uri zvečer v dvorani Kazine **SVEČANO AKADEMIJO S PLESON**
 Ples vodi plesni mojster gosp. Jenko. Igra vojaška godba.

* Izlet na obrtno razstavo v Bolgarijo. Kakor nam javljajo, bo v prostorih hudo-žestvene galerije v Sofiji dne 20. novembra t. l. otvoritev velike obrtne razstave bolgarskega rokodelstva. Ogljed razstave je zelo priporočljiv za obrtnike, ker se bo do mogli seznaniti s potrebami bolgarskega rokodelskega tržišča. Kakor čujemo, prireja Putnik posebno potovanje pod zelo ugodnimi pogoji, zato toplo priporočamo slovenskemu obrtništvu, da se tega pouč-nega in koristnega izleta udeleži po mož-nosti v čim večjem številu. Zveza obrtnih društev ne bo posebej informirala o po-gojih udeležbe, zato naj se vsi reflektanti obrnejo direktno do Putnika. Omenimo naj, da ima Zveza z bolgarskim obrtniš-tvom, posebno s predsednikom g. Vekli-ovom navezane napriščnejše stike, in da je bila že opetovano izražena stanovska in narodna med bolgarskim in slovenskim obrtništvom.

Iz Ljubljane
 — Pred slovensko javnost stopa kra-jevna organizacija Legije koroških borec v Ljubljani prvič z dobrodelno priredit-vijo, ki bo drevi ob 21. v dvorani Kazine pod pokroviteljstvom bana in pod pre-dsedstvom častnega predsednika odbora za proslavo, divizijskega generala Lukiča. Prireditve bo v korist siromašnim članom in njihovim rodbinam. Saj so mnogi od njih tudi še ob 20letnici Jugoslavije v skrajnem pomanjkanju. Idealno so se bo-rili za severno mejo, zato zasluži prav sleherni od njih, da ga domovina nagradi vsaj s koščkom kruha. Pomagajte osladi-ti jim vsaj nekaj ur s skromnimi prispevki! Vse narodno zavedno občinstvo naj drevi obišče dobrodelno prireditve v Kazini. Spored bo vsakogar razvedril.
 — Kolektivna razstava slik Božidarja Jakca. V nedeljo ob pol dvanajstih bo v Jakopičevem paviljonu otvorenja kolektiv-na razstava slik našega priznanega umet-nika B. Jakca. Ob tej priliki izide obsežen katalog s predgovorom Riharda Jakopica. Razstava, ki bo nedvomno vzbudila zaslu-ženo pozornost, bo trajala do 28. novem-bra.

Danes ob 20. „Plavi dina-mit“ in „Lord Nelson“ — Kino Moste.

— Oblastni odbor udruženja vojnih in-validov vabi svoje članstvo, da se drevi ob pol 21. udeležijo proslave 20letnice Jugosla-vije, ki jo priredi krajevna organizacija Legije koroških borec v Kazini.
 — Evangelijska cerkvena občina slavi v nedeljo 6. t. m. ob obletnici smrti veli-kega podpornika in borca protestantizma, švedskega kralja Gustava Adolfa, priznam reformacije s slovesnim bogoslužjem do-poldne ob 10.
 — Zaradi obračuna vsesvetvske akcije so naprošeni vsi, naj na stojnicah ali kjer-koli zbrane odkupnine prinese vsaj do ponedeljka opoldne v mestni socialni urad v pritličju Mahrove hiše ali pa v Mestni dom.
 — Tri skladbe za godalni kvartet bodo izvajali člani Ljubljanskega kvarteta v ponedeljek 14. t. m. na svojem koncertu v veliki filharmonični dvorani. Vsi trije kvarteti, ki so jih zložili: Rihard Zika, Beethoven in Verdi se prvič javno izjavijo v Ljubljani. Tako so vse tri točke koncert-vo sponda novost za ljubljansko občin-stvo. Sloves in dosežanje umetniško delo Ljubljanskega kvarteta pa priporočata obisk koncerta. Vstopnice po običajnih ce-nah v knjigarni Glasbene Maticice od torka 8. t. m. dalje.

Kožuhovino
 vseh vrst v veliki izbiri po prav ugodnih cenah dobite pri krznarju **JOSIPU DOLENCU**
 Sv. Petra cesta 19, telef. 22-62.

— Sentjakobčani otvorijo letošnjo se-zono drevi ob 20.15 z dr. Kraigherjevo družinsko dramo »Skoljko«. Jedro drame je notranji boj Pepine, ki jo je življenje vrglo iz mladostnih idealov v skrajni cinizem in nato zopet v idealno ljubezen, ko se zaljubi v Maksa, brata svojega moža. Napeto dejanje in lep jezik odlikujejo to domače orodsko delo.
 — Mestno zdravniško dežurno službo bo od sobote ob 20. ure do ponedeljka do 8. ure zjutraj vršil mestni zdravstveni svetnik dr. Mis Franta, Poljanska cesta 15/II, telefon 32-84.

DANES in vsako SOBOTO zvečer KONCERT
 salonskega orkestra
 v restavraciji grand hotela »Unions»

— Novo otroško zavetišče se obeta Ljubljancem na Karloviški cesti 22. To lepo stanovanjsko hišo z dvoriščno hišico so pred kratkim kupile revne salezijanke od prejšnjega lastnika Lužarja, ki živi v Ameriki, za vsoto 300.000 dinarjev.
 — Združene ljubljanske podružnice Družbe Cirila in Metoda prirede danes zbirko za božično obdaritev siromašnih obmečnih šolskih otrok. Naj ne bo nikogar, ki bi vsaj z majhnim darom ne pri-speval k tej zbirki!
 — 8.900 din je odnesel. Na Vernih duš dan se je neznan tat priplazil v stano-va-nje Neže Stularjeve na Tyrševi c. 37. Očitno je dobro poznal razmere v hiši, ker mu ni bilo treba mnogo truda, da je pobesal 8.900 din, zlato damsko zapestno uro in dva tolarja Marije Terezije in Franca Jožefa.

Legja proslava naše svobode

Skladatelj L. M. Škerjanc bo s svojo simfonično kartato „Zedinjenje“ poveljal 20 letnico naše svobode in države

L. M. Škerjanc: Kratka analiza simfonične kantate »Zedinjenje«, za soli, zbor in orkester. H koncertni izvedbi 7. t. m. ob 20. v veliki uniojski dvorani na slavnostnem koncertu Glasbene Maticice ljubljanske v proslavo 20-letnice osvobodjenja in zedinjenja.
 Organsko jedro celovčerne simfonične kantate »Zedinjenje« tvori dva soneta dr. Alojzija Gradnika iz zbirke »De profundis«. Okrog besedila, ki je smiselno po-deljeno solistom in zboru, se zgrinjajo po-samezne simfonične slike, poverljene orke-stru. tako da nastane oblika, katere novost je v usporoditvi in uravnoteženju vokal-nega dela z instrumentalnim. Tako pred-stavlja L. M. Škerjancovo »Zedinjenje« no-vo slogovno obliko simfonične kantate, v kateri imajo pevski in orkestralne partije enako veljavo.
 Skladba sestoji v smislu besedila iz dveh delov, ki ju veže orkestralna medigra. Krat-ka programska analiza naj olajša poslušal-cu zasledovanje osnovnih misli in predst-av, katere je skušal skladatelj ponazoriti z muzikalnimi sredstvi.
 Prvi del začne neposredno z vzklikom osmeroglasnega mešanega zbora, podpre-ge z vsem orkestrom: »Smo bratje?« To vprašanje vobče daje vsemu prvemu delu

DANES PREMIERA Rob. Stolzove OPERETE ob 16., 19. in 21. uri
GLASBA ZA TEBE
 Ni zabavnejšega filma, ni slajše operete polne lepih pesmi, melodij, vedrega humorja in prijetnega razvedrila!
 Magda Schneider
 Hans Söhnker
 Paul Kemp
 in Fritz Imhof
Kino Union
 Tel. 22-21

— Cestna zapora. Danes bo Večna pot zaprta za ves promet od 14. do 17. ure. Jutri pa od 9. do 12. ure ter od 14. do 17. ure v odseku od Mostca pri igrišču Pano-nije do posestva Herzmanskega v Rožni dolini.

Zvezda restavracija in klet

vabita; dospela nova prvovrstna vina, kuhinja pod strokovnim vodstvom Ljubljancem dobro znanega gosp. Fiala.
 — Sleparski prodajalci heroina in koka-ina. Včeraj smo poročali o četrtinki ki-lograma »heroina«, ki ga je obmejni poli-cijski komisarjat z Rakeka poslal v Ljubljano, da Higijenski zavod opravi stro-kovno analizo v zavodu so ugotovili, da je vsebina zavojčka, ki jo je neki tihota-pec nudil napredaj za 9.000 din, navaden ničvreden falsifikat. Polcija pa je na sle-di še neki družbi sleparjev, ki kupčujejo s kokainom pri katerem pa gre najbrž prav tako za ponarejeno blago. Prepro-dajalci se nahajajo v mestu, kjer iščejo bolnih, izgubljenih ljudi za svoj plen, ri-ti organizacije pa držijo tudi na Gorenj-sko in Notranjsko.

Iz Celja

— Celjsko pevsko društvo bo na kon-certu v soboto 12. t. m. zvečer v Narod-nem domu izvajalo najbolj priljubljene skladbe slovenskih skladateljev sedanje dobe. Nastopila bosta mešani in moški zbor pod vodstvom društvenega pevovodje g. Peca Šegule, ki bo obhajal s tem kon-certom desetletnico svojega neumornega dela pri CPD Opozorjamo občinstvo, da izkaže s svojim posetom priznanje kulturnemu delu in si preskrbi o pravem času vstopnice, ki bodo napredaj od srede 9. t. m. v knjigarni K. Goričarja vdove.
 — Omladinska organizacija JNS v Zal-cu bo imela danes ob 20 v restavracijskih prostorih g. Štefana Zagodeta v Zalcu članski sestanek, na katerega vabi tudi starejše članstvo. Na sestanku bo poro-čal tudi opozicijski kandidat za celjski srez g. Ivan Prekorešek.
 — Samo še danes do 18. lahko obno-vite srečke drž. razredne loterije v po-družnici »Jutra« v Celju.

Simfonija „Duma“
 Slovenski skladatelj Blaž Arnič je do-vršil svojo veliko simfonično skladbo »Du-ma«, katere 1. stavek je bil v Ljubljani že izvajan, 2. in 3. stavek, adagio in scher-zo, pa bosta izvajana na koncertu Ljubljanske filharmonije dne 18. novembra v »Unions«. Poleg Dume je na sporedu te-ga koncerta tudi Arničeva najnovejša skladba, balet »Ples čarovnice».

Razen Arničevih del obsega program Bachovo Passacaglio v prireditvi Gódickeja, Mozartovo G-mol simfonijo in Musorg-skega skladbo za veliki orkester, »Noč na pušnem brdu«. Koncert bo dirigiral Lov-ro Matačić, bivši dirigent naše in sedaj ravnatelj beogradske opere, ki si je kot dirigent utrl pot in dosegel nedeljeno pri-znanje tudi v inozemstvu. Program je iz-bral in sestavil dirigent g. Matačić.

Razkošna revija južne lepote in mladosti z **DOROTHY LAMOUR** v krasni ljubavni romanci **Manuela**
 Danes ob 16., 19. in 21. uri **KINO MATICA — 21-24**

— Predavanje o gozdovništvu, združeno s predavanjem prvega gozdovniškega filma, bo danes ob 20. v ršalnici deške meščanske šole. Film je posnet na Mar-tuljku in bo vsakogar zadivil.
 — Izpiti vozačev motornih vozil za kandidate iz celjskega, gornjegrajskega, konjskega in šmarškega sresa bodo v sredo 23. t. m. ob pol 9. dopoldne na sre-skem načelstvu v Celju. Zavedne prošnje je treba takoj vložiti na sreskem načel-stvu v Celju.

Iz Maribora

a— Vso noč je vozil Sina v bolnišnico. Lep primer očetovske skrbnosti in ljubezni so doživel v Ritoznoju pri Slovenski Bistrici 18-letni viničarski sin Franc Pirš je hotel skočiti preko jarka na cesto. Pri tem pa je pri nesrečnem naključju tre-sel na tla in si srti desno nogo. Zdravnik dr. Jagodič je odredil prevoz v bolnišni-co. Oče je menda zaradi denarne stiske in ker ni bilo trenutno cenenega vozila na razpolago nsožil svojega poškodova-nega sina na ročni vozček in ga peljal proti Mariboru v ročni vozček je skrbi-ni oče nasul ajdove slame, kamor je po-ložil sina in ga pokril s koruzno slamo. V četrtki ob 23 se je podal na dolgo pot in je včeraj zjutraj ob 6 prispel pred vrata mariborske bolnišnice, kjer so zdravniki prevzeli poškodovanega, vsega premraženega Pirša in mu nudili takojš-njo pomoč.

a— Poučen film o Jugoslaviji je pred-avljala Tujskoprometna zveza »Putnike« v četrtki v dvorani Ljudske univerze, ki so jo Mariborčani popolnoma zasedli. Uvodoma je vodja propagandnega oddel-ka tukajšnjega Putnika g. Evgen Berg-ant v zgodbicah obrisih prikazal naša-nek in pomen dr. Kostičevega filma o Ju-goslaviji. Mariborčani so pozorno sledili brezhbitnemu poteku lepega filma v živih barvah, ki plastično prikazuje posebnosti in lepote naših krajev in ljudi v najzna-menitejših tujskoprometnih središčih Ju-goslavije.

a— Matična vest. Da dobi javnost ne-koliko vpogleda v delovanje matične glas-bene šole, je šolsko vodstvo sporočilo šte-vilo gojencev za posamezne predmete: Klavir 88, gosli 52, solopetje 20, violonče-lo 6, pripravljalni tečaj 17, glasbena te-orija 65, dijaški orkester 24, kornorne va-je 6, deklinski zbor 20. Vse predmete ob-iskuje skupno 298 gojencev.
 a— Šahovske novice. V osmem kolu šahovskega prvenstva UJN2B je Kuster premagal Marvina, Ante Reinsbergerja, Lukež sen. Karla, Rupar Voduška, šket Pečaja, Geiger Mišuro. Skala in Lukež jun. sta prekinila partijo. Stanje po 8. ko-lu je: Kuster 7 in pol, Ante 5 in pol, Pe-če 5, Marvin in Rupar 4 in pol (1), Reins-berger, Mišura, Lukež sen. 4 in pol, Skala 4, Lukež jun. 3 (1), Šket 3, Geiger 2, Vodušek 1. Prekinjeni partiji: Ante je do-bil proti Pečaju, Peče pa proti Ruparju.

DANES ob 16., 19. in 21. uri premiera odličnega francoskega filma **Kraljica zračnih višav**
 V naslovni vlogi priljubljena filmska umetnica ANNABELLA, poznana iz prelepih filmov »Ciganska krka« in »Trdnjava tišine«. Slijan prikaz tovarništva in poirtvo-valne ljubezni ter veselih in žalostnih trenutkov v življenju najsmelejših osvajačev zračnih višav. — **KINO SLOGA, tel. 27-30.**

ki služi za uvod drugega terceta. Ta je po-vejen solistom in je v oblikovnem oziru vokalna fuga. Temo prinese prvič sopran, nakar se v prosti ekspoziciji prenaša v druge solistične glasove. Medigra je dana or-kestru; sledi ji druga ekspozicija, v kateri prinese temo alt. Ta del je napisan za čet-verošpev brez spremljave. Nato vpade zbor z vprašanjem: »Smo bratje?«, toda tu-di ta vzklik zamre brez odgovora. Izpeljava fuge začne z obrnjeno temo, ki jo prinese najprej altovski solo. V medigri znova pre-kine zbor kot skladbe s svojim vprašanjem, nakar začne tesna (stretta) z obrnjeno te-mo v četrverošpevu. Ta del konča s kaden-čnim solistom, ki neposredno preide v zaključ-vo vprašanje zbora, s katerim konča prvi del kantate.
 »Interludije« je simfonična žalna koračni-ca, posvečena spomnu padlih za svobodo. Običajna oblika koračnice je razširjena s uvodom in z dvema trioma ter predstavlja osredje simfoničnega značaja celotnega dela.
 Drugi del odgovarja prvemu s pozitiv-nim zatrdilom »Smo bratje!«, ki ga prinese zbor, oprt na harmonsko podlago trobil. Prvi kvartet drugega soneta se priključi kot a cappella-zbor (osmeroglasen), na čer-gar zadnjem tonu prične simfonična slika »privedov iz preteklosti«. Vzponi, borbe, porazi, izdajstva in mračni znaki sužnjih dni najdejo izraz v tej glasbeni sliki, v katero seže basovski solo s prvo vrstico drugega kvarteta. Vzkliku: »O bratje!« se pridružijo ostali solisti, tenorski in altov-ski solo pa svariata pred padcem v proslot,

Gospodarstvo

Odkup domačega bombaža

V smislu uredbe o odkupu domačega bombaža so uvozniki bombaža prijavili trgovskemu ministrstvu za uvoz v teku prihodnjega leta 27.5 milijona kg surovega bombaža. Posvetovalni odbor za bombaž pri trgovskem ministrstvu je prečel prijavljene količine domačega bombaža na 365.000 kg; to je količina očiščenega bombaža, ki ga bodo zadržale proizvajalce bombaža lahko dobavile industriji za predelavo. Trgovski minister je osvojil predlog posvetovalnega odbora in je izdal odlok, da se količina 365.000 kg, ki jo bodo zadržale proizvajalce bombaža v vardarski banovini lahko izročile kupcem, razdeli med prijavljene uvoznike surovega bombaža na naslednji način: 310.000 kg bo odkupilo od zadnjih 10 uvoznikov, vključenih v Društvo bombažnih predilnic kraljevine Jugoslavije v Ljubljani, preostalih 55.000 kg pa se razdeli na ostalih 16 prijavljenih uvoznikov.

Z odlokom trgovskega ministra od 19. marca t. l. znaša odkupna cena za bombaž (bombažna vlakna) letošnje letine 16.20 din za kilogram (lani je znašala cen 17.50 din). Uvozniki so dolžni takoj položiti v fond za bombaž pri Državni hipotekarni banki aro v višini 20% vrednosti dodeljene količine domačega bombaža. Uvoznikom bombaža, ki bodo vplačali predvideno aro, bo trgovsko ministristvo izdalo dovoljenja za uvoz surovega bombaža.

Kakor je znano, je namen uredbe o odkupu domačega bombaža, da se poveča pridelek bombaža v Južni Srbiji. Uredba je prevzela breme pospeševanja bombažnih kultur na tekstilno industrijo, ki mora odkupiti ves pridelek domačega bombaža

po ceni, ki se v smislu uredbe določi že vnaprej, in sicer v višini 50% nad povprečno ceno za middling bombaž na newyorskem borzi v prejšnjem letu. Ker morajo naše predilnice domači bombaž plačati približno 5.50 din dražje nego inozemski bombaž, predstavlja torej odkup domačega bombaža v letošnjem letu za predilnice in potrošnike bombaža breme v višini 2 milijonov din. To finančno breme pa bo naraščalo za naraščajočo produkcijo domačega bombaža (že zadnja leta se je pridelek potrojil). Ni pa doslej dosegla uredba napredka glede kakovosti domačega bombaža, kar bi moral biti glavni namen pospeševalnih ukrepov. Proizvajalci v vardarski banovini imajo zagotovljen odkup po rentabilnih cenah, zato mnogo ne skrbje za zboljšanje kvalitete. Naše predilnice pa so zaradi slabe kvalitete domačega bombaža primorane mešati domači bombaž z uvoženim. Pri tem pa imajo še težkoče, ker domači bombaž ne reagira pri barvanju enako kakor inozemski.

Zato se naša tekstilna industrija prizadeva, da se doseže vsaj zboljšanje kakovosti domačega bombaža, če že mora prispevati za pospeševanje pridelovanja bombaža v naši državi velike žrtve. Zato bi bilo treba določbe uredbe preurediti tako, da bi se po vnaprej določenih višjih ceni odkupoval samo bombaž, čigar kakovost ustreza potrebam industrije. Fond za pospeševanje pridelovanja bombaža, v katerega se stekajo prispevki, ki se pobirajo pri uvozu bombaža in bombažnih tkanin, pa naj se v prvi vrsti porabi za pospeševanje kakovosti.

načelnik industrijskega oddelka trgovskega ministristva, dr. Sava Obradović, načelnik oddelka za zunanjo trgovino trgovskega ministristva, dr. Ivo Belin, viceguverner Narodne banke, dr. Milutin Petrović, upravnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Edo Marković, generalni direktor Prizada, Radoš Stepanović, svetnik zunanje ministristva, in Bora Simović, pripravnik zunanje ministristva.

V italijanskih gospodarskih krogih pripisujejo tem pogajanjem veliko važnost. Razgovori bodo posvečeni predvsem razširjenju trgovinskih odnosov med obema državama. V načrtu je tudi blagovni kredit v višini 1 milijarde za Jugoslavijo, ki naj bi bil namenjen za financiranje italijanskih dobav motornih vozil, gradbenih strojev, letal, vojnega materiala, kemikalij in plovnih objektov. Kot protislužbo pa naj bi Italija prevzela gradnjo novih cest v Jugoslaviji, sodelovala pa bi tudi pri elektrifikaciji jugoslovanskih železnic in pri melioracijskih delih.

Gospodarske vesti

Davčne karte inozemskih trgovinskih potnikov in zastopnikov. V smislu nedavne ankete so gospodarske organizacije v Zagrebu ustanovile ožji delovni odbor delegatov gospodarskih zbornic, trgovinskih in obrtniških združenj, da prouči vprašanje inozemcev v našem gospodarstvu, da zbere potrebno gradivo in stavi predloge merodajnim oblastvom. Prejšnji teden je bila prva seja tega odbora, na kateri so razpravljali o gospodarskem delovanju inozemcev pri nas. Odbor je konkretno razpravljal najprej o davčnih kartah za trgovinske potnike in zastopnike. O tem je izdal komuniké, ki pravi: Davčne karte trgovskih potnikov in zastopnikov služijo izključno kot potrdilo o plačilu pavšalne letne pridobnine 1000 din, ki je bila uvedena, da se obdavi inozemski trgovski potniki in domači nesamostojni zastopniki, ki niso v službenem odnošaju. Te davčne karte zaradi tega ne dajejo njihovim lastnikom noben pravice na samostojno gospodarsko poslovanje. V praksi se pogosto dogaja, da se inozemski zastopniki legitimirajo s takimi davčnimi kartami, tako pred strankami, ki jih obiščejo, kakor tudi pred organi oblasti, v prizadevanju, da bi na ta način ustvarili mnenje, češ, da je njihovo gospodarsko poslovanje v naši državi po zakonu osnovano. Zato se opozarjajo vsi gospodarstveniki, da davčne karte ne dajejo inozemskim zastopnikom nobenega posebnega pooblastila. Zastopniki in potniki inozemskih firm smejo po zakonu posejiti stranke v naši državi, toda ti posejiti smejo biti le začasne narave. V nobenem primeru nimajo take osebe pravice, da se stalno naselijo v naši državi, da tu vzdržujejo svoje pisarne in nastavijo nameštence, kar je smatrati kot znak samostojnega gospodarskega poslovanja, kakršno je po zakonu o obrti vezano na posebno dovoljenje.

Izplačilo angleškega kredita Českoslovaški. Poročilo smo že, da je Českoslovaška zahtevala od Anglije posojilo v višini 30 milijonov funtov za preureditev gospodarstva v novih mejah. Za najnujnejše potrebe je angleška vlada odobrila Českoslovaški takojšen kredit v višini 10 milijonov funtov (2.4 milijarde din). Glede ostalega posojila, pa se vršijo še pogajanja. Kakor je razvidno iz najnovejšega izkaza českoslovaške Narodne banke od 31. oktobra je Českoslovaška v zadnji četrtini oktobra že prejela od tega kredita 5 milijonov funtov. V izkazu Narodne banke se je izplačilo tega kredita od strani Anglije pokazalo predvsem v povečanju deviznih rezerv od 98 na 688 milijonov Kč. Navzlic ultimtu se je obtok bankovcev nadalje nekoliko zmanjšal, in sicer za 18 na 7130 milijonov Kč. V kritični dobi ob koncu septembra je znašal obtok bankovcev 8.115 milijonov Kč. tako da se je v teku enega meseca obtok skrčil za skoro 1-milijardo. — Po praških informacijah potekajo pogajanja z Anglijo zaradi posojila ugodno. Posojilo bo porabljeno predvsem za nove investicije v Českoslovaški, zlasti za elektrifikacijo Prage, ki dobiva sedaj električni tok v znatni meri iz sudskega ozemlja, pa tudi za druge produktivne investicije. Pri pogajanjih za posojilo sodelujejo angleške banke kakor tudi zainteresirane českoslovaške tvrdke. Posojilo bo deloma v gotovini, deloma pa v dobavi strojev in opreme za industrijska podjetja.

Borze

4. novembra

Anglija proučuje naše gospodarske razmere

Ponovno smo že poročali o prizadevanju Anglije za poglobitev trgovskih odnosov z Vzhodno Evropo. Na nedavni konferenci britanskih trgovinskih zbornic so obširno razpravljali o tem vprašanju in o nemški trgovinski ekspanziji v Vzhodni Evropi. Na konferenci je bil izvoljen poseben odbor, ki bo izdelal predlog za revizijo celotne zunanje trgovinske politike Anglije. Predlog bo potem predložen angleški vladi.

V tej zvezi je zanimiva najnovejša informacija iz Beograda, ki pravi, da bo prihodnji teden prispel v Jugoslavijo kot delegat londonske trgovske zbornice višji uradnik te zbornice s. Stevens. Preden je dobil g. Stevens naročilo, da odputuje v Jugoslavijo, je imel več konferenc v angleškem trgovskem ministristvu. Na teh konferencah je prejel g. Stevens navodila in naročilo, da najvestneje in vsestransko prouči jugoslovanske gospodarske razmere in stanje jugoslovanskih tržišč. Stevens se bo dalje časa mudil zlasti v Zagrebu, kjer je bila nedavno ustanovljena Jugoslovensko-britanska trgovska zbornica. Po setil bo tudi vse važnejše gospodarske centre v naši državi in bo njegovo bivanje pri nas trajalo približno 3 mesece.

Trgovinska pogajanja z Italijo

Včeraj se je pričelo v Rimu zasedanje italijansko-jugoslovenskega stalnega gospodarskega odbora, ki bo po programu razpravljal o novih kontingentih, o večji izmenjavi blaga med obema državama in o funkcionalizmu plačilnega prometa. Naše delegacije vodi, kakor znano, pomočnik zunanje ministra g. Milivoj Pilja, člani delegacije pa so gg. dr. Milan Lazarević,

Ali potrebujete STEKLO?

Potem se potrudite k tvrdki

ANT. KRISPER, Ljubljana — Mestni trg 26

razni kozarci . . .	Din 1.—	kom.
kozarci za liker . . .	1.—	kom.
pepelniki	3.—	kom.
krožniki za kompot . . .	2.50	kom.
sklede za kompot	9.—	kom.
krožniki za pecivo	2.50	kom.
sklede za pecivo	9.—	kom.
nastavki	10.—	kom.

Kratka orkestralna medigra, ki prinaša motive iz »Interdijasa«, vokal in mehki barvnosti štirih viol in violončelov, uvede v kratek sopranski in tenorski dvospev z bodrilnimi besedami zadnjih vrstic drugega kvarteta. Nato začne široko razpredeni uvod v zaključni del kantate »zarja svobode«. Ta instrumentalna slika, v kateri se kano-nično uporablja glasbena misel, ki naj pred-oduje prihod nove dobe, preide polagoma v fanfaro treh trobent in njeno motivično nadaljevanje, ki je mestoma prepleteno z glavnim motivom. Tu povzame besedo znova basovski solo (s prvim tercetom soneta) in njegovo pobudo prevzame zbor z drugim tercetom. Orkestralna medigra prinaša v vedno burnejšem vzgonu odlomke glavnega motiva ter uvede trosvpev solistov (alt, tenor, bas), ki se kasneje od zvokih fanfare strne v unisono-četrsovo na besede zaključnega terceta. Neposredno po njem ga ponovi zbor (šesteroglasen) ob spremljavi vsega orkestra; s kombinacijo njegovega motiva, glavne misli sklepnega stavka in fanfare se zaključijo simfonična kantata.

Delo je bilo komponirano in instrumentirano v razdobju od 1. septembra do 1. decembra 1936, leta ter je po obsegu največje simfonično delo, kar jih je bilo doslej pri nas izvajanih od domačega avtorja. Današnja izvedba je obenem prva.

Vstopnice in spored so v prodaji v knjigarni Glasbene Maticе na Kongresnem trgu. Posebno še poudarjamo, da se vrši koncert pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. in da je sprejet v vrsto slavljastih prireditve mestne občine ljubljanske ob 20letnici našega osvobodjenja in zedinjenja.

neapremenjeno po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil še promet v grških bonih, ki so se ponovno dvignili in so bili zaključeni po 35 (v Beogradu po 34.75). Nemški klirinški čeld stanejo v Ljubljani 14.30, v Beogradu 14.28 in v Zagrebu 14.30 omdno za konec novembra 14.25. Na zagrebškem efektneem tržišču se je vojna pri prijaznejši tendenci trgvala po 476.50 (v Beogradu je bil promet prav tako po 476.50). Zaključki so bili še v 7% Blairovem posojilu po 91.50—92 (v Beogradu po 92 do 92.25) in v 8% Blairovem posojilu po 98.50.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2391.35—2405.95 Berlin 1758.03—1771.91, Bruselj 742.70—747.76, Curih 996.45—1003.52, London 208.70—210.76, New York 4361—4397.32, Pariz 116.62—118.06, Praga 150.64—151.74, Trst 230.19—233.27. Curih. Beograd 10, Pariz 11.7375, London 28.8950, New York 440.875, Bruselj 74.55, Milan 23.20, Amsterdam 239.95, Berlin 176.35, Stockholm 108.10, Oslo 105.45, København 93.70, Praga 15.12, Varšava 82.85, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 474—476.50, 4% agrarne 59—60, 6% begluške 90—91, 6% dalm. agrarne 89.50—90.50, 7% stabiliz. 98—99, 7% invest. 98—99, 7% Seligman 100 den., 7% Blair 91.50—92, 8% Blair 98.25—98.50; delnice: Narodna banka 7350 den., PAB 220 den., Trboveljska 200 bl., Gutman 50—60, Šečerača Osljek 110 bl., Oslječka ljevaonica 160 den., Jadroca 350 den.

Beograd. Vojna škoda 476.25—476.75 (476.50), 4% agrarne 60.25—61, 4% se-verne agrarne 59.75—60 (60), 6% begluške 90.75—91 (91), 6% dalm. agrarne 90.25—90.50 (90.50), 7% stabiliz. — (98), 7% invest. 99.25—100 (99.50), 7% Seligman 101—103, 7% Blair 92.25—93 (92—92.25), 8% Blair 98.75 den., Narodna banka 7400 bl., PAB 228.50—230 (228—233).

Blagovna tržišča

ZITO

Chicago, 4. novembra. Začetni tečaji: pšenica: za maj 65.50, za julij 64.875; koruza: za dec. 44.125, za maj 47.75, za julij 49.

Winnipeg, 4. novembra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 56.75, za maj 60.25, za julij 60.75.

Novosadska blagovna borza (4. nov.) Tendena nespremenjena. Pšenica: gornjebaška 80 kg 153 — 154; sremska, slavonska 79/80 kg 150 — 153; gorjebanatska, 79/80 kg 153 — 154; baška, okolica Novi Sad in Sombor, 78/79 kg 152 — 153. Rž: baška 144 — 146. Jecmen: baški in sremski 64/65 kg 148 — 152; pomladni 68 kg 180 — 185. Oves: baški sremski slav. 142 — 144. Kuruza: baška nova, pariteta Vršac in Indija 96 — 98. Moka: baška in banatska »og« 247.50 — 257.50; »2« 227.50 — 237.50; »3« 207.50 — 217.50; »6« 187.50 — 197.50; »7« 157.50 — 167.50; »8« 110 — 115. Otrubi: baški 93 — 99. Fižol: baški beli brez vreč 285 — 295.

BOMBAS

Liverpool, 3. novembra. Tendena stalna. Zaključni tečaji: za dec. 481 (prejšnji dan 481), za maj 484 (484).

New York, 3. novembra. Tendena komaj stalna. Zaključni tečaji: za dec. 8.49 (8.54), za maj 8.25 (8.26).

Palestinska konferenca

London, 4. nov. o. »Daily Herald« poroča, da namerava angleška vlada sklicati konferenco za ureditev palestinskega problema, ki se je bodo udeležili zastopniki Francije, Egipta, Iraka, Arabije, Anglije ter Palestine. Na njej bodo palestinski problem obravnavali kot regionalno vprašanje, o čigar ureditvi se bodo morale sporazumeti vse sosedne države te dežele.

Streli v sovjetskem poslaništvu v Bukarešti

Bukarešta, 4. novembra. V v pretekli noči so čuli iz poslopja sovjetskega poslaništva v Bukarešti več revolverskih strel, kar je dalo povod raznim govoricam. Zadeva doslej še ni razjasnjena, ker odklanja poslaništvo vsako izjavo, policija pa zadeve ne more preiskati, ker ne sme v poslopje poslaništva brez izrecnega poziva poslanika.

Egiptska oboroževalna petletka

Kairo, 4. nov. AA. Egiptski vojni minister Hasan Sabri paša je imel včeraj velik govor o petletki za oboroževanje. V ta namen je zahteval kredit 50 milijonov funtov. Vrhovni svet je odobril vladni načrt s posebnim naročilom, da naj se zgrade manjše pomorske edince za obrambo obale. Prav tako naj se poveča tudi številčno stanje rednih čet. V tujni bodo naročili tudi mnogo letal. Najbli bodo več angleških strokovnjakov, ki bodo izdelali načrte za orožarne in tovarne streliva v Egiptu. Vlada bo razširila tudi pristanišče v Aleksandriji, za kar je določenih milijon funtov.

Veliki gozdni požari v Ameriki

New York, 4. novembra. w. Na ozemlju dveh zveznih držav med Ohajom in Mehikskim zalivom ter Atlantsko obalo in Misisipijem je nastalo na stotine velikih gozdnih požarov, ki so uničili doslej že na desetsetoše hektarjev gozdov in polja. Doslej so zamen skušali požare omejiti. Danes so poslali na ogroženo ozemlje 50.000 brezposelnih delavcev in večje oddelke vojaštva, da pomagajo pri reševanju ogroženih farmarjev.

Turški poslanik pri predsedniku vlade

Beograd, 4. nov. AA. Predsednik vlade dr. Stojadinović je sprejel dopolnje turškega poslanika Ali Hajdarja Aktaja.

Razstava likovnih umetnikov v Beogradu

Beograd, 4. nov. p. V nedeljo 13. t. m. bodo v paviljonu Cvete Zuzorčeve otvorili 11. jesensko razstavo naših likovnih umetnikov. K sodelovanju so bili povabljeni vsi likovni umetniki v državi.

S P O R T

Velika dirka — blizu Ljubljane

Kaj je treba vedeti gledalcem na motodirki po Večni poti, ki bo jutri popoldne ob 14.30

Ker je zanimanje med občinstvom za nedeljsko cestno dirko na Večni poti zelo veliko, bomo objavili kratek pregled načina dirkanja in nekatera važnejša navodila za gledalce.

Ob 14. bo cesta zaprta za vsa vozila, medte mko se bodo peči lahko sprehajali po progi do 14.15. Ob tem času bo avtomobil z rdečo zastavo prevozil progo, nakar bo cesta zaprta in se bo takoj začela dirka. Od tega trenutka dalje naj se občinstvo strogo pokorava rediteljem, predvsem pa naj se umakne z ovinkov, ker so tam nevarna mesta. Zlasti nevarno je vsako prekoračenje proge, ker bodo dirkači odhajali s starta v kratkih inominutnih presledkih. Prvi start bo v Kosezah pri igrišču Panonije in bodo dirkači vozili proti Podrožniku. Vozarji bodo razvrščeni v dve glavni skupini turnih motorjev v nižjih kategorijah, za njimi pa skupina sportnih motorjev. V zadnji točki bodo startali naj-

težji motorji do 1000 ccm sport. Za tem se bo dirka za kratko prekinila; ciljna in sportna komisija se bosta izmenjali; avtomobil z rdečo zastavo bo prevozil progo, nakar se bo ves potek znova pričel v obratni smeri. Tako bodo gledalci mogli opazovati na istem mestu start in cilj! V slučaju nesreče naj se občinstvo ne zgrinja na progo, marveč bodo reditelji dirkača in motor takoj odstranili in obvestili sanitetne oddelke in zdravnike, ki bodo razmeščeni ob progi.

Kako resno gledajo naši dirkači na nedeljsko tekmo, je videti po tem, ker se zbirajo vsako popoldne na Večni poti ter preizkušajo ovinke in druga kočljivejša mesta na progi. Med njimi je seveda mnogo »kibicov«, ki pridno hvalijo ali grajajo kakor s kom simpatizirajo. Zlasti okoli znanih dirkačev je vse polno strokovnjakov, ki jih občudujejo in jim prerokujejo prvo mesto na nedeljski dirki.

Tekme LNP

Jutri bo spet bogat prvenstveni spored v območju LNP, saj mora po razporedu nastopiti vsega celih 38 moštev, med njimi 16 v tekmah I. razreda, 12 juniorskih odn. rezervnih ter še 10 drugorazrednih odn. podeželskih. Prilike torej več kot preveč, da se bodo navzili nogometne igre i igralci i gledalci!

V Ljubljani moramo predvsem omeniti vsa tri prvorazredna srečanja, ki bodo po vrstnem redu takole:

Jadran—Kovinar

Kot otvoritev nedeljskih prvorazrednih srečanj bo gotovo privlačno tudi to srečanje, ker je edina večja dopoldanska prireditve. Idilično igrišče Jadrana v Kozlezi bi bo ponovno prizorišče borbe za točke.

Gorenjce ne gre podcenjevati, kar je bridko izkusil Mars, ki je le z veliko srečo otevil se eno točko. To so močno razviti, žilavi, z nezlomljivo voljo igrači, ki hočejo nadoknaditi tehniko z ostrim startom in poletom. Tudi pri Jadranu ni vse tako kakor bi moralo biti. Težko se je boriti proti dobremu in enakovrednemu nasprotniku, še težje pa proti boginji sreče. V nedeljo hočejo in morajo zmagati, zasesti hočejo mesto, ki jim po znanju in tradiciji tudi pripada. Nikogar ni, ki ne bi želel Trnovčanom lepega uspeha.

Glavna tekma bo ob 1/2 10. Juniorji Jadrana in Reke pa se bodo nato pogledali za točke ob 11.

Reka—Hermes

Na igrišču Reke se bo reševalo vprašanje, kateri klub ima za Ljubljano drugo najboljšo moštvo naše metropole. Po fužiji naših vodilnih klubov se za to mesto borita izključno le nedeljska rivala, in sicer z izmenično srečo. Vrsta je sedaj na Rečanih.

V tehnikli sta obe moštvii dobro podkovani. Vsekakor pa bi dali tu prednost Hermesu; saj ima celo vrsto odličnih moči, ki jih v Ljubljani poseka le Pupo. Duša moštva pa je vodja napada Vili Svetic, znan pod imenom »bečka igra«, vzdevek, ki si ga je pridobil s svojo lepo in premeteno igro.

Reka se danes ne naslanja več zgolj na tehniko. Glavna odlika moštva je sedaj polet, v katerem prvenjači Slanina. Vcepil je Reki svoj »hura« sistem. Kadar jo »pobriše« branilcema, je običajno aut; dvakrat, trikrat pri vsaki tekmi pa le pogodi med drogevo, kar zadostuje, posebno še, ker tudi močoini Kokošij in »stara kost« Battelino včasih »kako resno rečeta«. Ker je tudi obramba Reke sedaj v formi, je pričakovati zmago Reke.

Tekma se bo začela ob 1/2 15. na igrišču Reke ob Tržaški cesti.

Obenem bo na igrišču Ljubljane (torej tudi ob 14.) še tretja tekma te vrste, in sicer

med Svobodo in Marsom

Srečala se bosta dva stara rivala, Svoboda in Mars. Še do sta bila oba v II. razredu, je bila borba med njima zmerom ogorčena, zdaj pa je stvar še vse bolj resna. Dočim bo Svoboda poslala v boj mlajšo gardo, bo Marsovo četo vodil rutinirani bivši Ilirijan Doberlet. V predtekmi nastopijo juniorji Ljubljane in Svobode.

Vstopnina bo za obe tekmi po din 6.— in din 3.—.

V predtekmi bodo tukaj igrali juniorji Ljubljane in Svobode, tudi za prvenstvo.

Važna tekma — morda odločilna za naslov najboljšega v ljubljanski skupini — bo na Jesenicah.

Bratstvo—Kranj

Jutri se bosta na igrišču Bratstva srečala najmočnejša gorenjska rivala v ljubljanski skupini, in sicer Bratstvo in Kranj. Kranjčani bodo prišli na Jesenice v naj-

Razvoj socialne politike po vojni

Lruštvo absolventov trgovskih šol je imelo sredi svoje drugo predavanje. Povabilo je univ. prof. dr. Gosarja, ki je na kratko obrazložil, kako se je po vojni razvijala socialna politika in kakšne uspehe je dosegla. Po njegovih izjavanjih posnemamo:

Vojna je prinesla popoln preokret v socialno politiko tako glede delavskega varstva kakor glede delovnega časa, zavarovanja delavcev itd. Predvsem je prinesla povojna doba skrajšanje delovnega časa. Vedno bolj se je uveljavljal osemurni delovnik. Uveljavljal se je tudi princip, da je treba nadurno delo dražje plačati. Podrobno so se začela obravnavati vprašanja nedeljskega počitka, prepovedi nočnega dela tam, kjer ni nujno potrebno, letnih odmorov in dopustov, kar je bilo leta 1936. urejeno s posebno mednarodno konvencijo itd.

Ze versajska mirovna konferenca je postavila princip, naj se žensko delo enako plača kakor moško; za enako delo enako plačilo, brez ozira na spol. L. 1919. pa je washingtonska konvencija prepovedala, da se pri težkem delu zaposlujejo ženske, in uredila se je posebna zaštita delavke-matere. Ta konvencija je prinesla tudi pre-

močnejši postavi, z njimi seveda tudi na vagono njihovih navijačev, ki bodo med igro bodrili svoje. Kranj je v zadnji tekmi sicer izgubil proti Jesenicam, toda takrat možno ni bilo kompletno niti ni imelo za seboj tolikih zmag.

Enajstotica Bratstva se je za to pomembno srečanje dobro pripravila. Saj gre v tej tekmi ne samo za zmago med obema moštvoma, temveč za prestiž med nogometnimi Jesenicami in nogometnim Kranjem, ki se že dolgo borita za sportno prvenstvo. Zato je gotovo, da bodo tudi prijatelji Bratstva v čim večjem številu prihili na igrišče in podprli svoje v tej borbi.

Tekma se bo začela ob 14.30. Pred tekmo bo GZSP izvedel gozdni tek, ki se bo končal s tekom okoli igrišča.

V celjski skupini obsega jutrišnji spored dve tekmi, in sicer obe v Celju samem. Na igrišču Celja bosta ob 14. igrali moštvi Jugoslavije in Celja, na igrišču Atletikov pri Skalni kleti pa ob 14.30 Atletiki in Olimp; na slednjem bodo imeli tudi predtekmo, in sicer prvenstveno tekmo med juniorji glavnih moštev z začetkom ob 13.30.

Prav tako dve tekmi sta določeni tudi za mariborsko skupino, s pogojem seveda, da bosta smeli biti odigrani. Spored je določen na igrišču Zelezničarja in Rapida, in sicer na prvem Slavija-Mura (ob 14.30), na drugem pa Maribor-Rapid (ob 14.30) s predtekmo med rezervama glavnih moštev (ob 13.).

V II. razredu bosta v Ljubljani dve tekmi, in sicer med Korotanom in Mladiko ob 10. na igrišču Korotana ter med Adrijo in Grafiko ob 10. na igrišču Mladike.

Na deželi bodo nastopili v tekmah za točke LNP: v Trbovljah Dask-Trbovlje, v Duplicji Virtus-Kamnik ter v Zalcu Zalec-Borut.

V Slov. Gradcu bodo imeli jutri prvič v gosteh nogometno moštvo Diska iz Domžal. Ker je bila prva tekma z Mislino v Domžalah neodločena (2:2), vlada za to srečanje med domačim prebivalstvom veliko zanimanje. Tekma se bo začela ob 14.30.

Važna sportna konferenca

Po naročilu ministristva za telesno vzgojo je JZSS v dnevih 5. in 6. t. m., torej za danes in jutri, sklical važno

Wells protestira

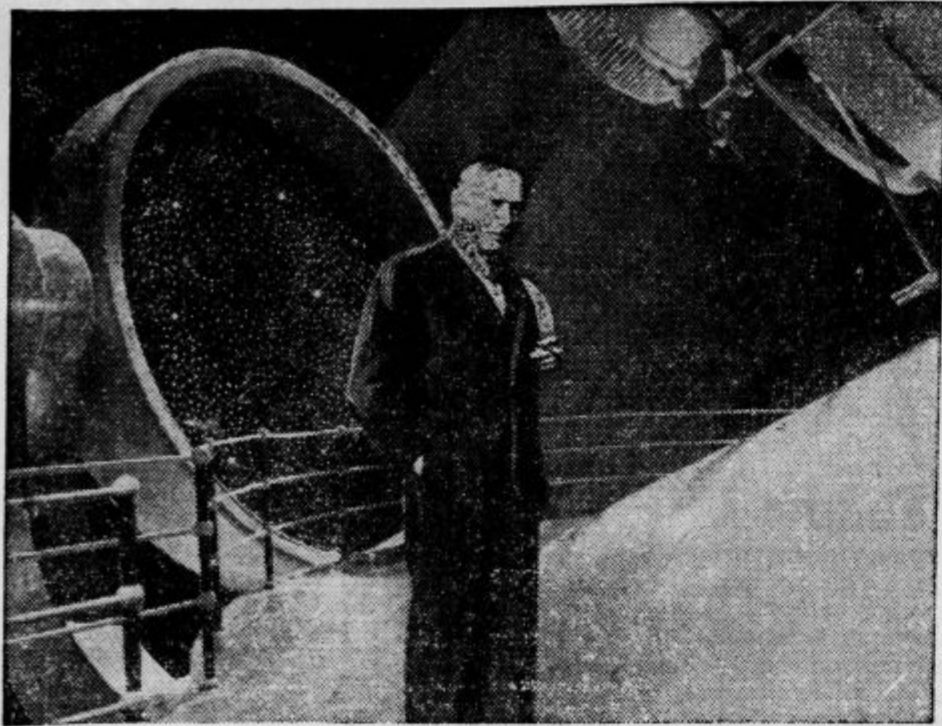
Američani so sami krivi, če je čitanje njegove „Vojne med svetovi“ povzročilo paniko

Angleški romanopisec H. G. Wells je poslal »Daily Telegraphu« dopis, v katerem protestira proti poročilom, da bi bilo čitanje nekkih delov iz njegove »Vojne med svetovi« samo na sebi izzvalo v Ameriki paniko, o kateri smo pisali te dni. V svojem pismu pravi Wells med drugim sledeče:

»Radijska postaja je imela pač pravico roman skrajšati, ni imela pa brez, da ga spremeni. Popolnoma fiktivna krajevna

Kakor naknadno poročajo, je policija v Filadelfiji prejela v eni sami uri 300 telefonskih vprašanj s strani oseb, ki so prenos smatrali za resnično reportažo. Filadelfijska radijska postaja sama, ki je stvar prenašala, je bila deležna 4000 telefonskih klicev in celo policijo v New Yorku, mestu najbolj prosvetljene publike, so v eni uri poklicali 2000-krat.

Iz raznih krajev trdijo, da je bila oddaja na nekaterih mestih tako dvoumna, da

H. G. Wells, avtor »Vojne med svetovi«. Fotografiran je pred kulisami za svoj film »Prizori iz bodočega življenja«

Imena so zamenjali z resničnimi ameriški krajevnimi imeni in to proti pogodbi in brez dovoljenja. Te spremembe so šle tako daleč, da je nastala iz vsega popolnoma drugačna zgodba.

Panika je nastala, ko so iz oddajne postaje prenašali te-le besede:

»Težak, črn oblak plina se bliža mestu. Sovražnik koraka po jerseyjskih poljih. Ena izmed gigantskih kreature stopa proti pulaskovski avtomobilski cesti. Jambreze z vodi visoke napetosti in električne centrale razbija s svojimi velikanskimi jeklenimi rokami. Zeleni bliski svigajo iz plamenov, plinske naskse so brez vrednosti. Pozivamo vse: Zapustite mesto New York, Martovci prihajajo čedalje bliže. Naša armada je doživela uničujoč poraz.«

bi bilo pod imenom »kreature« mogoče razumeti neko vrsto tankov. Besedo »Martovci« (Martovec) so izgovorili tako nerazločno, da poslušalci, ki so bili zamudili začetek oddaje, niso mogli vedeti, za kaj gre.

V ostalem ni to prvič, da je Amerika doživela takšno paniko. L. 1926. je imel znani pastor Ronald Knox humoristično predavanje o strahotah revolucije. Opisoval jih je tako realistično, zabellil jih je s fiktivnimi časopisnimi poročili o vstajskih uspehih na takšen način, da so tisoči patriotov po telefonu sporočili, da se postavljajo vladi na razpolago, ko so slišali, da je Bela hiša v Washingtonu razdejana in da visijo ministri po cestnih svetilkah...

Lunin mrk 7. novembra

V noči od ponedeljka na torek bomo opazovali na južnem nebu popoln lunin mrk

Popolni mrk lune, ki bo v noči od 7. na 8. november, je v tem letu, ki drugače nima pomembnih astronomskih dogodkov, edini pojav na nočnem nebu, ki je vreden posebne pozornosti.

Medtem ko sta vsako leto najmanj dva sončna mrka, imamo leta, ko ni nobenih luninih mrkov. Več nego trije lunini mrki v enem koledarskem letu sploh niso mogoči.

Letošnje leto se ponaša s štirimi mrki, dvema sončnima in dvema luninima. 14. maja je bil popoln lunin mrk, 29. maja popoln sončni mrk. Bližnjemu popolnemu luninemu mrku, ki bo edini v naših krajih viden mrk tega leta, sledi 21.22. novembra delni sončni mrk. Približno enkrat v razdobju 18 let, 11 dni in 8 ur, ki obsega redoma 41 sončnih in 29 luninih mrkov, se dogodi v enem letu celo sedem mrkov.

Zamena v francoski vladi

Dosedanji francoski finančni minister Marchandeu

Dosedanji francoski minister pravde Reynaud. Oba ministra sta zamenjala svoja resora, in sicer pred vsem zavoljo tega, ker se Marchandeu ne strinja z Daladierovimi načrti za sanacijo francoske državne blagajne

Zadnjič se je to zgodilo l. 1935., ko smo imeli 5 sončnih in 2 lunina mrka. Med tem ko so popolni sončni mrki za poedin kraj na zemlji izredno redek dogodek, ki se zgodi približno komaj trikrat v enem tisočletju, je mogoče lunin mrk opazovati na vsakem kraju zemlje, kjer je naš trabant ob času mrka nad obzorjem. Popolni sončni mrki so zato tako redki, ker je zemeljski pas, v katerem mesec popolnoma zakrije sonce, zelo ozek in znaša v najugodnejšem trenutku komaj 200 km. Popolno lunini mrki pa so zato bolj pogostoma vidni, ker se mesec ne zakrije čisto tesno, kakor je to ob sončnih mrkih, temveč stopi v zemeljsko senco in ne dobi od sonca sploh nobene svetlobe.

Lunin mrk 7./8. novembra se prične nekaj pred 22. in sicer kakor vedno ob levem, vzhodnem robu meseca. Okrog 3/4 na 23. doseže popolnost, ki traja nekaj čez polnoč. Ker dosepejo zavoljo loma sončnih žarkov v zemeljskem ozračju še rdeči žarki zemeljske jutranje in večerne zarje na lunino površino, naš trabant tudi med popolnim sončnim mrkom ne bo popolnoma neviden. V motni, bakreno rdeči svetlobi bo plaval v prostoru in bo učinkoval še bolj plastično nego polno osvetljeni šcip. Izstop iz zemeljske sence, ki nje rob v ostalem ni popolnoma oster, temveč zavoljo zemeljskega ozračja zabrisan, se prične na severovzhodu meseca. Počasi bo senca izginjala potem proti jugozapadu meseca in okrog četrta na 2. v noči 8. novembra bo zemeljski spremljevalec zablestel visoko na južnem nebu v polnem sijaju. Upajmo samo to, da bo nebo to noč jasno.

Praga štedi

Praska občina premišljuje o vseh možnostih, da bi zmanjšala svoje izdatke in na drugi strani dala potrebim ljudem možnost zaslužka.

Te dni je dala 130.000 žarnic, ki so rabile za cestno razsvetljavo, zamenjati za šibkeše žarnice. S tem si bo prihranila letno okroglo pol milijona kron.

Marsikaj se bo spremenilo tudi glede mestnega vrtnega gospodarstva. Ta čas proučujejo gospodarjenje v mestnih rastlinjakih, vrtovih in parkih. Dekorativnih rastlin ne bodo več gojili, vsaj ne v takšnem obsegu kakor doslej. Samo kurjava mestnih rastlinjakov je zahtevala letno 80.000 kron in posebno mnogo denarja je šlo za palme.

Občina misli tudi na to, da bi zmanjšala svoji izdatke za reprezentativne svrhe. Zaposlila bo le ljudi, ki imajo svojo domovinsko pravico na sedanjih tleh republike. Dalje proučuje redukcijo poročnih žen v mestni službi, vprašanje dvojnih zaslužkarjev in upokojitve starih uradnikov.

Prasko dijaštvo hoče tudi sodelovati pri takšnih akcijah. Letos ne bo priredilo n. pr. nobenih večjih plesnih in zabavnih večerov, veliki reprezentativni plesi bodo v Pragi sploh odpadli.

Vlomilca zadela kap

V Fomcsaniju na Rumunskem se je zgodil nevsakdanji dogodek. Mizarski pomočnik Peter Layos je vlomil v stanovanje neke ge. Iliescove. Sredi »delca« ga je zmočil povratek lastnice, pa se je hitro skrtil pod posteljo. Proti polnoči, ko je ženska legla, je potem po vsej priliki skušal počasi zlesti izpod postelje, od razburjenja pa ga je zadela kap in je obležal mrtev. Ko je Iliescova naslednje jutro pospravljala, je v svojo grozo opazila truplo pod posteljo. Policija je stvar potem razjasnila.

Drugi predor pod Sv. Gothardom

Bazelski gradbenik in inženjer Paul Hosch je izdelal načrt za drugi predor pod Sv. Gothardom. Namenjen naj bi bil izključno avtomobilskemu prometu in bo tekel kakšnih 25 m stran od slovitega železniškega predora ter spredno z njim. 17 kratkih prečnih predorov bi oba velika predora vezalo. Novost načrta je v tem, da bi začeli graditi najprvo te prečne predore in bi izkopani material odvažali potem z železnico skozi železniški predor. Na ta način upa Hosch, da bi se dalo delo končati v dveh in pol leta. Novi predor bi bil širok 7.7 m in bi veljal 48 milijonov švicarskih frankov. Denar bi dala delno država, delno pa zainteresirani kantoni.

Angleški dovtipi

»Ali bi bilo mogoče, da bi dobil prihodnji teden dopust?« je vprašal mladi knjigovodja boječe. — »Dopust?« je zarentalčil šef. »Čemu pa?« — »O... to je samo... mislim... namreč... moja mlada žena gre na poročno potovanje in jaz bi jo tako zelo rad spremljal, gospod šef...«

Ona: »Kdo je smešni mladenič tam preko z nemogočim obrazom?«

On: »To je moj brat!«

Ona: »Ah, oprosti, seveda, podobnost bi bila morala takoj opaziti...«

Lastnik trgovine: »Pravkar sem slišal, da ste kupovalki dejali: Ne, tega pa nisimo že dolgo imeli. — Tako ne smete nikoli reči, temveč: Za vas bomo to priskrbeli. — Sicer pa, kaj je hotela dama prav za prav?«

Prodajalec: »Malo sonca.«

Sodnik: »Kakšen razlog mi lahko navedete, da ste obtožena oprostili?«

Prvi porotnik: »Neodgovornost.«

Sodnik: »Kaj? Pri vseh dvanajstih?«

»Ali ste sigurni, da imam pljučnico?« je vprašal bojazljivi pacient. »Slišal sem o primerih, da so ljudje, ki so jih zdravili zavoljo pljučnice, umrli potem zavoljo legarja!«

»Tu ste pa lahko mirni,« je odvrnil samozavestni zdravnik. »Če jaz nekoga obravnavam zavoljo pljučnice, potem tudi zavoljo pljučnice umre!«

Počasno umiranje Društva narodov

Iz Ženeve poročajo, da je podal ostavko na svoje mesto Marcel Hodin, kabinetni šef glavnega tajnika Društva narodov Avenola. Hodina je italijanski tisk v zadnjem času pogostoma napadal kot najradikalnejšega zastopnika »ženevskega duha«. Hodin je zahteval, naj se smer Društva narodov ohrani še dalje navzlic monakovskemu sporazumu in drugim dogodkom. V Društvu narodov bo prišlo še do drugi sprememb. Razen nekaterih nadaljnjih osebnih sprememb bo sledila tudi redukcija nameščenstva Društva narodov, lser so se zavoljo izstopa nekaterih držav in netočnega plačevanja prispevkov s strani drugih držav dohodki zelo zmanjšali. Po nekkih vesteh bodo odpovedali tudi Zilliakusu in stotniku Walterju, prijateljem lorda Cecilja. Nadomestile naj bi ju druge osebe, ki zavzemajo manj odklonilno stališče napram Nemčiji in Italiji. »News Chronicle« trdi celo to, da pripravlja Avenol širokopotezno prenovitev Društva narodov, pri čemer bi se njegov sedež prelozil v Bruselj ali Haag in bi se njegovo delovanje omejilo v glavnem na gospodarsko stran. V tako reformirano Društvo narodov bi se nekatere države potem utegnile vrniti.

Smrt generala Degoutta

Bivši vrhovni poveljnik v zasedenem Poranju, general Degoutte, je umrl v Parizu v starosti 72 let. V vojni je bil nazadnje v 6. armadi, s katero je general Mangin v juliju 1918. s protinapadom ob Marini pri Chateau Thierryju izval odločilni preobrat.

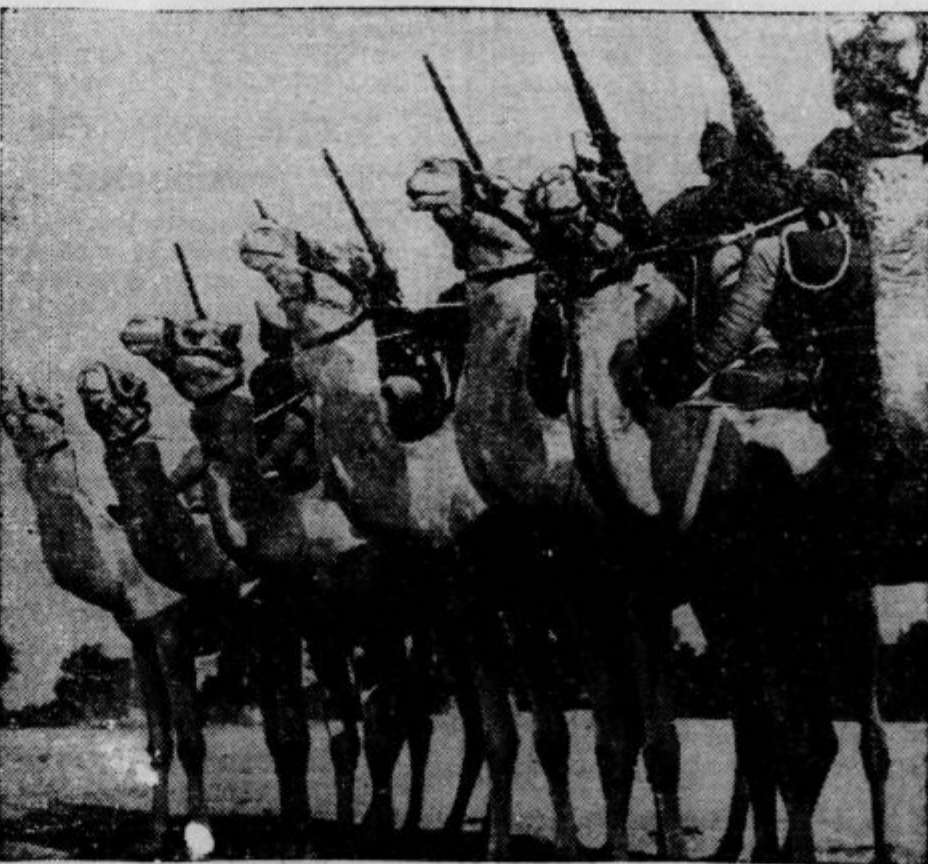
Jamski požar

V nekem rudniku v bližini Johannesburga je nastal v globini 800 m požar, ki so ga mogli omejiti šele po enotedenskem, napornem delu. Delavci, ki so bili v ogroženi jami, so se mogli rešiti šele v zadnjem trenutku, materialna škoda pa je izredno velika.

V sodu čez Atlantik

24-letni American Ernest Biegaski iz Batha v New Jerseyju hoče v velikem sodu s premerom 3 m preko Atlantskega oceana, in sicer iz New Yorka v London. Sod bo imel majhno jadro in pomožen motor v ostalem pa brez posebnih pripomočkov. Ekscentrični mladi možki upa, da bo dospel v London po treh ali štirih mesecih.

Egipet se tudi oborožuje

Svojo armado zvišuje na 100.000 mož v mirnem času, zračno silo je pomnožil na 1000 letal. Slika nam kaže oddelek egiptiske »konjenice«: mehariste na velblodih, ki so posebno primerna edinca za bojevanje v puščavi

K splošni stavki Arabcev v Palestini

Aretrane arabske upornike vodi angleški vojak v koncentracijsko taborišče

Nikoli ni videla moškega

Romantična zgodba žene, ki do svojega 26. leta sploh ni vedela, da so moški na svetu

V zadnjih dneh se je zgodila v bližini Aix v Provansi težka avtomobilska nesreča, pri kateri sta našla smrt neka 60 letna Yvonne Medocova in nje mož. S tem se je zaključil svojevrsten roman. Z Yvonne Medocovo je umrla namreč ženska, ki je do svojega 26. leta živela v popolni osamljenosti, ki ni dotlej nikoli videla nobenega moškega in o kateri so pripovedovali, da do takrat sploh ni vedela, da so na svetu. Vse to je bila posledica neke zaobljube njene matere, ko ji je hčerka zagledala luč sveta, med tem ko je oče istočasno zapustil mater in hčer.

Yvonnina mati je bila zelo bogata ženska in se je po rojstvu deklice preselila v samotni grad v Provansi. Ta grad je začel proti vsakemu dotiku z zunanjim svetom. Obdala ga je z visokimi zidovi in je vsem tujeem prepovedala vstop. Če je dospel kakšen trgovec ali davčni uradnik v bližino gradu, so Yvonne za toliko časa zaprli v neki prostor, da je odšel. Vsak dan je prihajala neka učiteljica v grad in

deklico poučevala. To je bila njena edina zveza s svetom in seveda je bila mati učiteljici strogo zabičala, da ne sme ziniti niti besedice o moških.

Nekoliko dni po Yvonninem 26. rojstnem dnevu se je zgodil dogodek, ki se ga je bila mati že davno bala. Ko je Yvonne šetala po grajskem parku, je zagledala pred seboj nenadno mladega moškega. Najprvo se je ustrašila in zbežala. Potem pa se ji je zbudila naravna radovednost, prišla je nazaj in se pogovorila z mladim moškim, ki ji je povedal, da je poljedelec iz okolice. Ena njegovih kokoši se je bila izgubila v grajski park in ta kakos je prekučila vse materine načrte.

Tako se je začel ljubezenski roman, ki se je po štirih tednih končal tako, da je Yvonne ponoči usla iz gradu in se poročila z Evgenom Medocom, kakor se je imenoval mladi mož. Po medenih tednih se je Yvonne vrnila v grad, da se pobota z materjo. Ni je pa našla več žive. Zalost nad hčerinih begom jo je bila ubila.

Južno afriški vojni minister Pirow

Je dospel v Evropo in išče stikov z nemško vlado. O njem pišejo, da je naklonjen zahtevam Nemčije, da bi se ji vrnilo bivše kolonije v Afriki — toda z izključitvijo bivše Nemške jugozapadne Afrike, nad katero ima Južna Afrika mandat. Praktično pomeni to, da bi Južni Afriki ne bilo proti volji, če bi — Francija vrnila svoje kolonije v Afriki, ki so bile nekoč nemška last. In to je menda splošno angleško stališče

Osveta lastovk

Nenavaden dvoboj med kraguljem in neko lastovko je opazoval pred kratkim neki lovec v okolici Strasbourga. Kragulj je planil na jato lastovk, ki so se bile ustavile na brzojavni žici, in se je z eno izmed njih hitro spet dvignil v zrak. Lastovke pa so ga začele zasledovati in so ga tako obdelovale, da je padel z izkljuvanimi očmi na tla, kjer ga je lovec našel.

Darujte za »Zvončkov« sklad

Eksekutor — rešitelj življenja

Da je eksekutor že marsikomu vzel voljo do življenja, je stara reč, v Satmaru na Rumunskem pa je bilo enkrat malo drugače. Ko se je davčni eksekutor Peter Gheorghe pojavil v hiši gostilničarja Rapolitja, ga je našel obešenega na okenškem križu. Hitro je prerezal samomorilčev vrv in mu je po dolgih manipulacijah tudi vrnil življenje. Gostilničarju, ki je hotel zavoljo finančnih težav na oni svet, so dovolili potem daljši rok za ureditev teh težav.

A NEKDOTA

»Ah sme kristjan po vašem mnenju obiskovati komedijo?« je vprašal Ludovik XIV. nekoč Bossueta.

»So močni razlogi proti temu,« je odvrnil Bossuet, »so pa tudi veliki vzgledi za to!«

VSAK DAN ENA

»Zapomni si za vselej, kadar pozovim: z zvoncec h kosilu, moraš biti točen!« (Everybody's weekly)

Kulturni pregled

Nov zvezek »Ljubljanskega zvona«

Pravkar izšli 9—10. zvezek »Ljubljanskega Zvona« (urednik pisatelj Jus Kozak, izdajateljica: Tiskovna zadruga v Ljubljani) prinaša mnogo zanimivega ali aktualnega štiva.

V tem zvezku je zopet obilneje zastopana lirika. Tako je Miran Jarc prispeval pet sonetov »Iz cikla Slovenskih sonetov, in še sonet »Speči Apolo«, Jože Kastelic dve toploti občuteni pesmi »Plamen rož« in »Pesem za tebe«, Matija Brndič »Dve pesmi iz notesa iztrganje«, Svetko Golar izvorno pesem »Sonce v gorah« in dve preprešitvi iz kitajske poezije (Thu-fu, La-taipe), Branko Rudolf pa pesem »Paysage langoureux«. Tudi prispevek Otona Berkopca »Septembrski zapiski iz Prage« je pretežno lirčen (v vezani in nevezani besedi). Posebno originalna je v svoji otdzvodnosti in brdiki aktualnosti pesem »Nad Evropo se sklana je slovenski nebo«, ki je za sedaj najslabši jevenski literarni odmev usodnih dogodkov zadnjega časa.

Iz pripovedne proze je treba omeniti predvsem kmečko novelo Toneta Siferja »Trije dnevi Ferjana Jelenc«, na to pa črtico Vladimirja Rijavca »Molitev« (ki je pomotoma izpadla s sprednjega kazala).

Posebno obilna je esejska, literarna o-kritična in publicistična vsebina. E. Borko razpravlja o problemu malih narodov s perspektive dogodkov, ki so se razvijali v septembru, ko je bil članek spisan; Ivo Brndič razglablja v eseju, »1913—1938« trpi rezultat dvajsetletnega razvoja evropskega položaja in se bavi s situacijo našega naroda v luči najnovjših dogodkov. Tone Sifer je prispeval članek »O rasti naroda«, ki takisto razglablja položaj našega naroda v sedanjem času. V to skupino člankov sodi tudi prvi del predavanja zagrebskega univ. prof. dr. Ljudmila Hauptmanna »Svetovna vojna in naš nacionalizem«, ki s širokim razgle-

dom zgodovinarja odpira čitatelju prodorne poglede v politično stvarnost Srednje Evrope.

Druga skupina člankov obsega predvsem nadaljevanje razprave Vlad. Pavšiča »Pogled na povojno dramatik«, ki je prvi domači poskus prikazati povojno slovensko dramatiksko celotinskega ter idejno in umetniško enotnega vidika. Vera Šermazanova je prispevala študijo o francoskem pisatelju Romajnu Rollandu, ki se bo še nadaljevala, prav tako se bo nadaljevala Lea Novaka razprava »Individualna psihologija, njene odlike in napake«. O razstavi slovenske knjige piše Ivo Brndič, dr. Anton Ocvirk pa podaja »Pregled slovenske literature od l. 1918 do 1938«.

Svojevrstna zanimivost tega zvezka je odlomek iz nove knjige Louisa Adamiča »Moja Amerika«. Olga Grahorjeva je prevedla poglavje, v katerem Adamič opisuje svoje stike s slovenskimi literati, zlasti z Otonom Zupancem in obširno, čeprav ponekod netočno prikazuje spor, ki je nastal zaradi Zupancicevega eseja v LZ 1932.

Po kritičnem pregledu pojavov in dogodkov v likovni umetnosti, ki ga je prispeval dr. K. Dobida, sledijo prikazi novih knjig. Andrej Budal ocenjuje Gradnikove »Večne studence«, Tone Sifer pa Mrzelovo zbirko »Bog v Trbovljah«. Alfonz Gspan se polemično oglašča k sodbi o Slodnjakovem romanu »Neiztrohjeno srce«, P. n. poročča o spisu dr. Cermelja »Slovinci in Hrvatje pod Italijo«, Fr. Kidrič se oglašča z beležko »Prvi znani Prešerni«, Juš Kozak pa zaključuje zvezek z dvema polemičnima glosama. Prizadevni kronisti pri nekem listu, ki je nedavno s prozorno tendenco imenoval vse sodelavce »Lj. Zvona« in »Sodobnosti«, bodo lahko ob tej številki Zvona pripisali še nekaj novih imen, da bo številko bolj zaokroženo. Tako se namreč začenja gojiti res »sodobna« kronika slovenske kulture...

»Naš val« ob desetletnici slovenske radiofonije

Pravkar izšla 45. številka skrbno urejanega časopisa za radio, gledališče in film »Naš val« je izšla v razširjenem obsegu in v slavnostni opremi kot jubilejna številka ob desetletnici slovenske radiofonije. Po daljšem uvodnem članku, ki vsebuje historiat ljubljanske radijske oddajne postaje, pregled njenega delovanja in razmaha, sledi načelni članek prof. Franceta Koblarja »Naš radio in naše kulturno življenje«. Dr. Branko Vrščon razglablja v daljšem članku »Radio in politika« vlogo radia v moderni poročevalski in politični propagandni službi. Inž. Marij Osana razvija svoje misli o sedanjem stanju našega radia in njegovem razvoju v bližnji bodočnosti, dr. Anton Dolinar je prispeval članek »Glasba v oddajah našega radia«, napovedovalec ing. Iv. Pengov pripoveduje v intervjuu o svojih izkušnjah v teku desetletnega »spikerskega« udejstvovanja. Mariborski župan dr. Alojzij Juvan zagovarja v posebnem, dobro dokumentiranem članku ustanovitev radijske postaje v Mariboru. E. Borko poudarja v članku »Radio in kultura« prvenstveno kulturno vlogo slovenskega radia, Vinko Zor piše o prosvetnem programu našega radia, Anton Janežič strokovnjsko prikazuje tehnični razvoj našega radia. Interview z radijskim dirigentom D. M. Šifancem nas seznanja s problemi in pojavi glasbenega udejstvovanja na radijski oddajni postaji. Prof. Niko Kuret piše o »Smehu v našem radiju«. Vladimir Regally opisuje v dovtipno spisani reportaži »Velesila na obisku pri velesilic obisk ljubljanskih novinarjev na radijski postaji. Sledi pregled zunanjih sodelavcev Radia Ljubljane, nato pa kažejo statistične razpredelnice, kako so bile razdeljene oddajne ure v prvem desetletju našega radia. Številko zaključujejo krajiš zabavni in informativni prispevki in obilni program domačih in tujih postaj. Vsi članki so opremljeni s slikami ali karikaturnimi avtorjev, številka pa je obilno ilustrirana s pokrajinskimi in drugimi motivi iz Slovenije.

»Naš val«, ki ga izdaja v lični opremi Narodna tiskarna v Ljubljani, ureja pa z večjo roko znani publicist Vladimir Regally, zastopa že pet let interese in napredek slovenske radiofonije. Uspelo mu je, da se je v teku tega časa povzpela na prvo mesto med časopisi te vrste v Jugoslaviji, pa tudi med inozemskimi radijskimi listi uspešno zastopa »naše barve« v velikem mednarodnem tekmovanju za radijske valove in uspehe.

Prešernove poezije v nemškem prevodu

L. 1936 je izdala Akademski založba v Ljubljani bibliofilske knjizice: Franz Prešeren Gedichte, Auswahl und Uebersetzung von Lili Novy. Ze ob tisti priliki je bila izražena želja, da bi knjižica teh resnično uspeh, v vsakem pogledu kvallitetnih prevodov iz Prešerna postala dostopna širšemu občinstvu. Za letošnji božični trg je založba ustregla tej želji in pravkar poslala v svet okusno, a preprostejšo izdajo, natisnjeno s tistimi črkami na najfinjšem domačem papirju. Izdaja je po opremi zelo lična in močno spominja (po papirju, tisku in platnicah) na pesniške zbirke, kakršne so bile v navadi pred sto leti. Tudi s te strani je to originalen knjižni pojav, ki bo v veselje slehernemu ljubitelju lepe knjige. Cena (40 din za izvod) ni pretirana, tembolj, ker je nova izdaja omejena na 450 izvodov in bi jo torej lahko uvrstili med bibliofilske knjige, čeprav nima luksuznega značaja.

O prevodih ge. Novyjeve smo na tem mestu pisali že ob izidu luksuzne izdaje in ne kaže podrobneje ponavljati sodbe, ki se je pozneje izkazala kot enodušno mnenje vseh poročevalcev o njenem Prešernu. Primerjava z originalnim tekstom in v nekaterih primerih s prevodi, ki jih je izvršil sam Prešeren in poznejši njegovi nemški prevajalci, zlasti Semhaber, je pokazala, da je ga. Lili Novy opravila svoje delo z globokim življenjem v vse odtiske Prešernovega verza in z mojstrsko roko prevajalke, ki krasno obvladuje instrument sodobnega nemškega pesniškega jezika.

Iz Julijske krajine Sistem nagrad

Pred kratkim smo objavili nekaj citatov iz zanimivega članka o šolskih in drugih razmerah v Julijski Krajini, ki ga je objavil »Popolo di Trieste«. V njem list ugotavlja, da so pripadniki manjšine v Julijski Krajini dovezni za razne manifestacije le, če jih naključje dovede do njih ali če si od njih lahko obetajo kakršnokoli materialno korist. Povsem v smislu tega preizkušenege dejstva se posebno na Goriškem vedno znova prirejuje razne akcije, ki se običajno zaključujejo s serijo nagrad. Za te akcije ni zmerom bistveno, da sodelavcem dovrši kakšno delo ali doseže kakšen uspeh, nego so odločilni tudi povsem drugi elementi, ki so kolikor toliko neodvisni od udeležencevega neposrednega in zavestnega sodelovanja. Pri tem mislimo zlasti na nagrade, ki jih prejema n. pr. zakonski očetje številnih otrok.

Nagrade se dele običajno o priliki fašističnih praznikov. Tako jih je bilo tudi letos ob 16. obletnici fašistične vlade razdeljenih več vrst. Največjo pozornost so nedvomno zbudile nagrade, ki jih je ob tej priliki razdelila šolska družba »Dante Alighieri« šolskim otrokom v goriški pokrajini, ki so dosegli v italijanski najboljšje uspehe. Nagrade so znašale po 100 lir. Razdeljenih je bilo 76 nagrad. Prejelo jih je 6 učencev v goriškem šolskem okraju, 5 v ajdovskem, 4 v komenskem, po 5 v krminskem in mirenskem, 4 v šempaskem, 5 v vipavskem, 9 v kanalskem, 9 v kobariškem 4 v cerkliskem, 6 v idrijskem in 7 v tolminskem šolskem okraju. Nadalje je bilo ob tej priliki razdeljenih 50 nagrad družinskim očetom s številnimi otroki, 33 nagrad po 200 lir delavcem, ki so bili pri delu pohabljeni itd. Listi so objavili o teh nagradah obširna poročila in celo sezname vseh nagradencev. V teh seznamih so domača imena v pretežni večini.

Za Italijo jo dobite pri tvrdki G. Farovel, Trst 9, Via F. Denza 3.

Drobne novice

Himen. V Trstu sta se poročila gđ. Tončka Bidovec in privatni nameščeneč g. Emil Colja. Dasi v zamudi objavljamo to veselo vest, se iskreno pridružujemo s svojimi čestitkami njunim neštetiim znan cem.

Kmečka posojilnica v Grižnjanu je po dekretu inspektorata za vloge in kredit prešla v izredno likvidacijo v smislu VII. poglavja enotnega zakona o kmečkih ter obrtnišk' h posojilnicah in hranilnicah. Za njenega likvidacijskega komisarja je bil imenovan Ivan Bersi (Beršič). Za člane likvidacijskega nadzornega sveta pa so bili imenovani Francesco Balestier, Ezio Calcin in Frane Ratiša.

Novi drogovi za zastave. V raznih krajih občine Dolenje v Brdih so preteklo nedeljo blagoslovili pet novih drogov za zastave, ki so jih postavile krajevne fašistične organizacije v spomin na Mussolinijev obisk. Fašističnim svetčanostim je prisostvoval tudi goriški prefekt Orazi.

Težave z dolgovi. Pred kratkim je občina Dobrova najela 50.000 lir posojila pri goriški mestni hranilnici. Rok za plačilo prvega amortizacijskega obroka je te dni zapadel, a občina svoje obveznosti ni mogla izpolniti. Zato ji je pokrajinski upravni odbor, kakor poročča »Gazzettino«, na njeno prošnjo podaljšal ta rok do prihodnjega leta. Podolne težave so nastale tudi v Ajdovski gledi občnskega posojila 30 tisoč lir. Tudi v tem primeru je pokrajinski upravni odbor preložil rok, po katerem se imajo odplačevati obresti in amortizacijske kvote na poznejši čas.

V Polju pri Rihemberku je 81 let stara Marija Miheličeva po nesreči padla v vodnjak na dvorišču za domačo hišo. Domači so nesrečo sicer opazili, a starka je v vodi utonila. Še preden so jo potegnili iz vodnjaka.

Novi fašistični tajniki. Pred dnevi je bilo izvršenih spet nekaj sprememb pri vodstvih krajevnih fašističnih organizacij na Goriškem. Tako so bili imenovani za nove tajnike teh organizacij Tullio Panzeri v Črničah, Severino Salvini v Opatjem selu in Alfredo Bombi v Trnovem.

Naše gledališče

DRAMA
Sobota, 5.: Zene na Niskavuoriju. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 6.: ob 20. Trideset sekund ljubezni. Izven.

Zene na Niskavuoriju je igra najbolj znane sodobne finske pisateljice Helle Vuolijoki. V njej so orisane predstavnice treh različnih ženskih generacij v borbi za srečo Arneja tavastlandskegav veleposestnika. Dejanje je dramatično napeto, zanimivo orisano ter prinaša mnogo zdravih in pogumnih misli, ki razkrinkavajo okorelo tradicijo in zlagano moralo.

Benedettijsva komedija »Trideset sekund ljubezni« prinaša poleg izredno kratkočasnih zapletljajev tudi marsikatero preizkušeno življenjsko resnico, ki daje delu smisel preko zgolj zabavnega smotra. Dvomična morala, ki jo je zmogo omajati denarno vprašanje, je prikazana na duhovit, malce zbadljiv in zelo komičen način.

OPEERA

Sobota, 5.: Traviata. Gostuje ga. Zlata Gjungjenac-Gavella. Izven.
Nedelja, 6. ob 15.: Mala Floramyje. Izven. Globoko znižane cene od 24. din navzdol. Ob 20. Grofica Marica. Izven. Znižane cene.

F. n. gledališke abonente vladno prisimo, da poravnajo 3. obrok abonmaja do 14. t. m.

Ga. Zlata Gjungjenac-Gavella bo pela naslovno vlogo v Verdijevi operi »Traviata«. Splošno je priznana da šteje umetnica vlogi Violette med najboljše, ki jih v igralskem in pevskem oziru umetniško podaja. »Traviata« spada v vrsto tistih Verdijevih del, ki se bodo vedno izvajala in bodo največkrat na repertoarju vseh svetovnih opernih gledališč. To je zasluga njene lepe melodije, pa tudi globoko obču-

V ELEGANTNEM BAKELITNEM ETUI-U V VSEH MODNIH NI-JANSAH Din 21.— (vložek 12.—).

tene vsebine. Ga. Gjungjenac je dovršena igralka in odlična pevka. Tenorsko vlogo bo pel g. Banovec, baritonsko g. Janko, Floro ga. Španova, doktorja g. Lupša. Massenotova opera »Don Quichot« bo prihodnja premiera drugi teden. Glavni vlogi don Kihota in njegovega slugo bosta pela gg. Robert Primožič in ravnatelj Betetto.

SENTJAKOBSCO GLEDALIŠCE
Začetek ob 20,15
Sobota, 5.: školjka. Premiera, otvoritvena predstava.
Nedelja, 6.: školjka.

MARIBORSKO GLEDALIŠCE
Sobota, 5. ob 20.: Pokojnik. Red B.
Nedelja, 6. ob 15.: Kar hočete. Ob 20. Bocaccio.

Umri je po daljšem bolehanju, previden s tolažili sv. vere naš dobri soprog, oče, stari oče, tast oz. brat in stric, gospod

Silvester Domicelj

OKRAJNI GLAVAR V POKOJU

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 5. t. m. ob 4. uri popoldne izpred mrliške veže Vidovdanska c. 9 na pokopališču k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 4. novembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

Globoko potrti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm, da je naš dobrosrčni in ljubljani soprog, oče, brat, svak, stric in tast, gospod

Jože Druškovič

POSESTNIK

dne 4. novembra po kratki boleznj nenadoma preminul. Pogreb blagopokojnika bo v nedeljo 6. novembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče.

Slovenj Gradec, 4. novembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

Izpolnjujoč brdiko dolžnost sporočamc, da je gospod ravnatelj

inž. Leo Dostal

ki je moral zaradi hudega obolenja pred kratkim izstopiti iz našega podjetja in iskati zdravja v Švici, tam nenadoma preminul, zadet od kapi.

Pokojni ravnatelj je v času 8-letnega sodelovanja posvetil vso svojo delavnost, svoje bogato znanje in svoje velike izkušnje na polju železarstva in plavžarstva koristim naše industrije.

Njegove velike zasluge mu zagotavljajo, da mu bo med nami za vse čase ohranjen časten spomin.

JESENICE, dne 4. novembra 1938.

Uprava in ravnateljstvo
Kranjske Industrijske družbe

PAUL RIPSON

Stratosferski pilot

Roman

— To smo ravnokar storili, se je glasil odgovor.
— Potem je stvar v redu.
Fred je odložil slušalko in šel spat.

16. poglavje: Kdo bo zmagal?

Ko je naslednji dan Fred stopil v konstrukcijski oddelek motorne družbe, ga je njegov prijatelj, inženjer Bruss zelo začudeno pogledal. Videl je temne robe pod njegovimi očmi in vprašal ga je:

— Kaj si bolan?
— Ne, je odvrnil Fred, s prisiljenim nasmehom, samo malo preveč sem bil v veselju družbi to noč. Saj je itak sedaj veseljačenja konec, ker se prihodnje dni začnejo moji prvi letalski poskusi s stratosferskim letalom.
— Kaj pa letalski pouk z miss Mountavonovo?
— Se bliža koncu. Na žalost je danes aparat nekaj pokvarjen, magnet ni v redu, drugače bi danes dopoldan spet imela lekcijo. Upam da bom končal z njo, predno začnem svoje poskusne polete.
— To bi bilo vsekakor dobro zate, in potem pusti, naj ta miss leti k vragu.
Fred je svojega prijatelja debelo pogledal.
— Dragi moj, to ni ženska zate.
— Zakaj ne?

— Zato, ker si vse predober za njo. Pa brez zamere, Fred, da sem ti to rekel in se vmešal v tvoje zasebne zadeve.

— Bruss, prav za prav imaš prav. Sedaj za enkrat nečem misliti na nič drugega, kot na svoje nove letalske poskuse.

Nekaj dni se je Fred posvetil samo delu pri urejanju zadnjih malenkosti v stratosferskem letalu, in vso energijo je porabil za to, da ni hotel misliti na Lejo. Nekei dan so ga v delavnici klicali k telefonu. Bila je Lea, ki ga je zvala.

— Kako to, Mr. Blair, da ne nadaljujete svojih lekcij, je vprašala, kot se ne bi bilo nič zgodilo med obema.

— Niso mi še javili, da je letalo popravljeno, je odgovoril Fred ves začuden.

— Prosim vas, bodite tako ljubezni in uredite stvar, da čimprej nadaljujete, kajti ne bi hotela predolgega odmora. Moram vam priznati, da se mi mudi s pilotskim izpitom.

— Miss Lea, takoj se bom pobrigal za stvar in vam dal sporočiti dan nadaljevanja.

Cez nekaj trenutkov je dobil telefonsko zvezo z letališčem in zvedel, da je bil aparat že popravljen. Ker sam tega ni hotel telefonirati Leji, je dal nalog, naj se jo nemudoma obvesti.

Ko sta se naslednji dan ob osmih zjutraj spet sestala na letališču, gaje pozdravila kot vedno, kot se ne bi bilo prav nič pripetilo. Pri zopetnem pogledu na njo je občutil spet isto kot vedno, namreč veselje nad njeno dovršeno lepoto.

Ona pa je takoj opazila v njegovem licu sledove bolesti, kajti ni bilo več tako mladeniško sveže kot

nekadaj. Zdelo se ji je, kot bi bila temna senca legla preko tega poprej tako zdravega obličja.

Med tem so bili monterji potegnili letalo iz lope in Fred ga je navidezno natančno pregledoval. V resnici pa je opazoval Lejo, ki je stala poleg, brezbržno gledala v daljavo in čakala, kdaj bo končal svoje pregledovanje. V njem pa je divjala strast, ki jo je komaj obvladoval. Slednjič je dejal Leji, naj sede v aparat in po stari navadi je sedel na mesto poleg nje. Ona je že sama krmarila in on je samo nadzoroval njene kretnje. Ko sta bila že visoko v zraku, se je vprašal, ali naj jo spet poljub. Tu se ni mogla umakniti. Tu ni bilo zasilne zavore, govorilne cevi ali šoferja Nicka, tu ni mogla ustaviti vozila in ga postaviti na cesto. Tu je imel moč nad njo, nad aparatom, nad življenjem in smrtjo.

Kakor da bi bila uganila njegove misli, se je ozrla nanj in ko je videla ogenj strasti goret v njegovih očeh, je prebledel in vsa njena energija in hladnokrvnost jo je zapustila. Omahnila je na sedež nazaj in spustila krmilo. Močan sunek vetra je v tem trenutku zagrabil letalo in ga vrgel naprej, tako da je začelo v vijugasti črti padati. Ona je preplašeno kriknila in omedlela, on pa je s sigurno roko prijel za krmilo in še v zadnjem trenutku vjel stroj ter se v mirnem poletu spustil na letališče. Ko se je letalo na tleh ustavilo, je ležala miss Lea v nezavesti.

Fred je izstopil, poklical mehanike in odnesli so iz kabine, položili na blazine njenega avtomobila in Fred ji je močil sence in lica s kolonjsko vodo, ki jo je bil prinesel eden izmed inženjerjev.

Slednjič je odprla oči in vprašala:

— Kje sem?
— Na letališču, je odgovoril Fred.
— Kaj se je zgodilo?
— Nič hudega. Malo preutrujenosti in napetosti živcev, pa ste se onesvestili.
— Prosim, zapeljite me domov, je dejala Fredu s tako nežnim glasom, da jo je kar začudeno pogledal.
— Če počakate trenutek, da grem po svoj plašč in klobuk v pisarno.

Bil je naglo nazaj, sedel je za krmilo njenega roadsterja in jo odpeljal. Ves čas na potu domov nista spregovorila besede. Ko je ustavil avto pred njeno hišo, je bila energična kot vedno in nič se ji ni poznala slabost, ki jo je bila prevzela. Prijazno se mu je zahvalila in dejala, naj pusti avto kar pred hišo, ker ga bo vratar sam zapeljal v garažo.

Odšel je do bližnje postaje podzemne železnice ter se odpeljal nazaj proti letališču. Sedaj zanj ni bilo časa razmišljati o tem, kar se je bilo dogodilo. Imel je važnejši posel: njegovo novo letalo je bilo skoraj gotovo. Delal je ves dopoldan v delavnici, jedel v tovarniški kantini in ostal do šeste ure pri delu. Nekaj minut pred šesto uro ga je klical telefon. Ta klic mu ni ugajal in že je hotel reči telefoniсту, naj odgovori, da je ravnokar odšel, toda premislil si je, ker je vedel, da bi ga isti klic pozneje zval, čez eno ali dve uri, v njegovem hotelu.

V istini, zvala ga je Lea:

Tudi mi smo danes v stanu nuditi čevlje po nizkih cenah

otroški čevlji že od ..... Din 18.—
ženski čevlji z usnjenimi podplati ..... Din 68.—
moški čevlji z usnjenimi podplati, nizki ..... Din 78.—
moški čevlji z usnjenimi podplati, visoki ..... Din 95.—
snežke ..... Din 69.—
gumi škornji za dame ..... Din 75.—

ANT. KRISPER — Ljubljana, Mestni trg 26

MALI OGLASI

Kampa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Na Kureček
vsa avtobus v nedeljo dne 8. t. m. ob 8. uri tujpred Mestnega doma. Prijave tel. 36-98. 25792-18

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Strojno veziljo
sprejemam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vezišča« 25864-1

Postrežnico

za ves dan isčem ev. z znanjem nemščine. Neboščičnik 5-V od 5. do 6. 25794-1

Izurjene pletilje

na stalno išče K. Soss, — Mestni trg. 25827-1

Uradnico začelnico

z znanjem stenografije in stroještva, sprejemam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25814-1

Več dobro

izvežbanih moči pripravljajk - prešivalj sprejemam takoj. Zgodnja delov. čevljev Naslov v vseh posl. Jutra. 25773-1

Kuharico

srednjih let skromno in zdravo, pošteno, ki dobro kuha, lika, opravišča hišna dela, z dolgoletni mi spricelavn išče trpna v okolici Brežic. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Stalna« in vestna 3125-123. 25734-1

Dobro godbo

šramel kvartet iščem za Beograd po možnosti s petjem. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Hmtdra« 25754-1

3 krojaške

pomočnice potrebuje takoj Opera, Trebnje. 25774-1

Ugarskega

pomočnika dobrega sprejme takoj večja tvrdka v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanešilive« 25787-1

20 mest

za ženski poklic — je prostih v Bjelevaru. — Za pismeno informacijo znanako na Velikavrh, Bohoričeva 24a. 25865-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 12 din.

Inteligentna

gospodična z znanjem nemščine, petja, klavirja ter verziranja v gospodinjstvu išče mesto k otrokom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dobro hiš« 25842-2

Mladenič

vojašine prost išče mesto za inkaso, vratarja, ali slično govori več jezikov in polovi kavčijo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kavčija« 25821-2

Restavracijski

kuhar mlad, perfekt, išče mesto za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sposoben« 25820-2

Brivski pomočnik

bubištvo z večletno prakso vojašine prost išče stalno mesto. Naslov v vseh posl. Jutra. 25822-2

Zobotehnica

samostojna moč v vseh v to stroko spadajočih delih išče mesto za takoj ali kasneje. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zobotehnica«. 25705-2

Vajenci (ke)

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pekovskega

vajenca ki se je že učil sprejemam takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 25847-44

Radio

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Radio aparat

6-1 cevni, znamke Hornophon, prodam ali zamenjam za motorno kolo DKW. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna prilika«. 25224-9

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Strojepisni pouk

večerni tečaj za začetnike in izvežbanec se prične 7. novembra t. l. od delek od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. ure. Pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno. Christofor učni zavod, Domo brnaska cesta 15. Največja stroještva. 25823-4

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Agilne zastopnike

in zastopnice za prodajo knjig za obroke založbe Gece Konj i Kolt sprejemamo. Pismene ponudbe na O. Stajner, Zagreb, Subičeva 16 ali osebno dnevno med 14. in 15. uro. 25793-3

Sadje

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Namizna jabolka

zimska, mošavci, bobovec, prama roba 3,50 din, dobra roba 3,00 din po povzetju od 50 kg nasprej franko pošta. Drvoograd, razpošilja Henrik Zechner, Libelice, Korosko. 25693-34

Knjižar

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsi letniki

povojnega Jutra vezani, napredaj. Ponudbe pod »Vsi letniki« na mariborsko upravo Jutra. 25721-8

Radio

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Radio aparat

6-1 cevni, znamke Hornophon, prodam ali zamenjam za motorno kolo DKW. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna prilika«. 25224-9

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lokal

za prodajo sadja, oddam v Šelenburgovi ul. Vprašati v »Rio«. 25771-13

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Nova hiša

2 kuhinji, 4 sobe, drvarnica s kletjo, velik vrt, električna luč, takoj na prodaj za 62.000 din 20 tisoč lahko ostane, 10 let davka prosta. Na vo galu Gubceve ulice 46 Polbreže pri Mariboru. 25862-20

Hišo ali vilo

tudi se nedograjeno kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Cena« 25841-20

Valjni mlin

dobro vpetjan in celo posevno v Ljubljani na prometni točki ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovl. Jutra. 25758-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanje

velike sobe in kuhinje oddam. Trž. c. 71, Glin ce, letovata cestni lokali za obrt. Mahnič 25863-1

Enosob. stanovanje

s kabinetom in vrtom oddam blizu kolodvora Medno. Pripravno za železnica ali upokojenca. Informacije Košir, Tyrneva I. 25849-21

Enosob. stanovanje

oddam dvema osebama takoj za 120 din. Hrenova ulica 14-I. 25828-21

3-sobno stanovanje

z erkerjem, kabinetom, kopalnico in pritlikinami, v vili pod Rožnikom počeni oddam 1. decembra. Večna pot št. 1. 25836-21

Dvosob. stanovanje

za decembrski termin oddam v bližini kavarna Evspode. Kersnikova 7-II. 25723-21

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

s kabinetom in kopalnico, v centru ali v bližini — iščem za 1. december za 2 odrasli osebi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Točno plačljiva stranka«. 25838-21a

Dvosobno

garsonijero ali 2 prazni sobi v centru iščem za februar. Ponudbe pod »Februare na oglašni odd. Jutra. 25602-21a

VAROČNIKI »JUTRO«

so mvarovani za 10.000 Din.

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sobo

lepo opremljeno, solčno, s posebnim vvhodom, s uporabno kopalnico, oddam stalni osebi. V hiši dvigalo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25835-23

Lepo sobo

opremljeno s strogo separatnim vvhodom za 1 do 2 osebi oddam. Neboščičnik V. nadst. 25795-23

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

s posebnim vvhodom uporabo kopalnice v centru išče uradnik. Ponudbe pod »Mirojubene na ogl. odd. Jutra. 25826-23a

Starejši gospod

išče sobo z okerbo pri samostojni gospoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Moste, Kodeljevo«. 25831-23a

Dopisi

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Marko

prejmi čestitke Markica. 25783-24

INSERIRAJ V »JUTRO«!

Mesto OSKRBNIKA

ZA SENJORJEV DOM razpisuje Podružnica Slovenskega planinskega društva v Mariboru. Samo pismene prošnje je nasloviti na Podružnico SPD v Mariboru, ki daje pojasnila glede vsilne potrebne kavgije in drugih pogojev interesentom samo pismeno.

Tisoče zahval

prejema »MORANA«

SMRT PLEŠAVOSTI

»MORANA« SPLIT DELA CUDEŽ!

»LASJE PRESTANEJO TAKOJ IZPADATI INZRASTEO NA PLEŠASTEM MESTU — ODSTRANI PRHLJAJ IZ JACA IN HRANI LASNE KORENINE — POSILJAMO PO POVZETJU — STEKLIN 50-

Dvosob. stanovanje s kabinetom in kopalnico, v centru ali v bližini — iščem za 1. december za 2 odrasli osebi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Točno plačljiva stranka«. 25838-21a

Dvosobno

garsonijero ali 2 prazni sobi v centru iščem za februar. Ponudbe pod »Februare na oglašni odd. Jutra. 25602-21a

INSERIRAJ V »JUTRO«!

VAŠE VINO

varuje pred pokvarjenjem »Kaiser-jev Bisulfator«

Rešili se boste velike skrbi, ako si nabavite in to takoj novo konstruirani in patentirani »Kaiser-jev Bisulfator«, aparat, ki varuje vino gošče, ciklana in pokvarjenja v načelih sodih. Aparat je absolutno dovršen in nepobitno koristen za vsakogar, ki se bavi z vinom.

»BISULFATOR« LUJEVIT KAISER lastnik veletrgovine z vinom in alkoholnimi pijačami L. R. C. Zagreb, Trg Kralja Petra I. Zahtevajte takoj prospekte in navodila!

INSERIRAJ V »JUTRO«!

UMRI NAM JE NAŠ LJUBLJENI SIN IN BRAT

RADOŠ PAŠ

dijak 4. raz. real. gimn. v Ljubljani

Pogreb nepozabnega sinka bo v nedeljo 6. t. m. ob pol 16. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče. TRBOVLJE, 4. novembra 1938.

Zalujoči FRANC IN OLGA PAŠ, starši; BRANKO, brat — in ostalo sorodstvo

Umrl nam je naš ljubljani sin in brat

Pogreb nepozabnega sinka bo v nedeljo 6. t. m. ob pol 16. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče. TRBOVLJE, 4. novembra 1938.

Zalujoči FRANC IN OLGA PAŠ, starši; BRANKO, brat — in ostalo sorodstvo

Umrl nam je naš ljubljani sin in brat

Pogreb nepozabnega sinka bo v nedeljo 6. t. m. ob pol 16. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče. TRBOVLJE, 4. novembra 1938.

Zalujoči FRANC IN OLGA PAŠ, starši; BRANKO, brat — in ostalo sorodstvo

HIŠO z vinogradom in sadovnjakom

Bližina Ormoža, ugodno za letovišče, želimo zaradi smrtnega primera takoj prodati. Ponudbe poslati? Unter Hbg 730 an Allgem. Propaganda-Zentrale, Hamburg, — Dammtorstr. 30.

Drž. namešteneč

28 let, želi ponastaviti s gospodično v vrsto ženitve. Prednost Ljubljanka, — ostale ponudbe po možnosti s sliko, katero vrnem. — Katera hoče simpatičnega in zabavnega moščka, naj piše na ogl. odd. Jutra pod »